

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

České Budějovice 2018

Kateřina Němcová

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra výchovy ke zdraví

Informovanost veřejnosti v Plzeňském kraji o canisterapii

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

MUDr. Ing. Bc. Markéta Kastnerová, Ph.D.

Vypracovala:

Kateřina Němcová

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

University of South Bohemia in České Budějovice

Faculty of Education

Department of Health Education

Awareness of the public of canistherapy in Pilsen region

Bachelor Thesis

Supervisor:

MUDr. Ing. Bc. Markéta Kastnerová, Ph.D.

Author:

Kateřina Němcová

Bibliografická identifikace:

Jméno a příjmení autora: Kateřina Němcová

Studijní obor: VKZu – Pře - Szu

Název bakalářské práce: Informovanost veřejnosti v Plzeňském kraji o canisterapii

Pracoviště: Katedra výchovy ke zdraví, Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Vedoucí bakalářské práce: MUDr. Ing. Bc. Markéta Kastnerová, Ph.D.

Rok obhajoby bakalářské práce: 2018

Abstrakt:

Bakalářská práce zpracovává téma Informovanost veřejnosti v Plzeňském kraji o canisterapii a je rozdělena na dvě části. V teoretické části se zabývám obecně canisterapií, její historií, formami, metodami či canisterapeutickými technikami pro její využití. V praktické části se zabývám tím, jak je široká veřejnost informována, popřípadě jak je canisterapie širokou veřejností využívána v Plzeňském kraji. Základní informace byly získávány formou dotazníkového šetření. Výsledky dotazníku ukázaly, že respondenti z Plzeňského kraje znají canisterapii, ví kde a jak se používá, ale neznají canisterapeutická sdružení, kde by i oni mohli pomoci.

Bibliographic identification:

Name and Surname: Kateřina Němcová

Field of Study: VKZu – Pře - Szu

Title of Bachelor Thesis: Awareness of the public of canistherapy in Pilsen region

Department: Department of Health Education, Faculty of Education, University of South Bohemia in České Budějovice

Supervisor: MUDr. Ing. Bc. Markéta Kastnerová, Ph.D.

The year of presentation: 2018

Abstract:

The bachelor thesis process the topic public awareness in Pilsen region about of canistherapy and is divided into two parts. In the theoretical part I deal generally with canistherapy, her history, forms, methods or canisterapeutical techniques for it is use. In the practical part, I deal with how the general public is informed or how canistherapy is used by the general public in Pilsen region. Basic information was obtained through a questionnaire survey. The results of the questionnaire showed that respondents from the Pilsen region know about canistherapy, they know where and how is canistherapy used, but they do not know the canisterapeutical association, where they could help.

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Podpis studenta

.....

.....

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce, MUDr. Ing. Bc. Markétě Kastnerové, Ph.D. za ochotu, trpělivost a cenné rady při vzniku této práce. Mé poděkování patří i Mgr. Janě Štercliové a Bc. Markétě Němcové za jejich vstřícnost a čas při odborných konzultacích.

OBSAH:

Úvod	10
I. TEORETICKÁ ČÁST	11
1. Zooterapie	12
1.1. Typy zooterapie	12
1.1.1. Zooterapie podle druhů zvířat	12
2. Historie canisterapie až po současnost	13
2.1. Domestikace psa	13
2.2. První zmínky o canisterapii	13
2.3. Průkopník canisterapie	14
2.4. Canisterapeutické organizace	14
2.4.1. Světové organizace	14
2.4.2. Organizace v České republice	15
3. Canisterapie	16
3.1. Účastníci canisterapie	16
3.1.1. Canisterapeutický tým	16
3.1.2. Klient	16
3.1.3. Rodina	17
3.1.4. Canisterapeutický pes	17
3.2. Působení psa na člověka	18
3.2.1. Fyzická stránka	18
3.2.2. Psychická stránka	19
3.2.3. Sociální stránka	19
3.3. Metodika canisterapie	20
3.3.1. Animal Assisted Activities (AAA)	20
3.3.2. Animal Assisted Therapy (AAT)	21
3.3.3. Animal Assisted Education (AAE)	21
3.3.4. Animal Assisted Crisis Responce (AACR)	22
3.4. Formy canisterapie	23
3.4.1. Individuální forma terapie	23
3.4.2. Skupinová forma terapie	23
3.4.3. Návštěvní forma canisterapie	23
3.4.4. Jednorázové canisterapeutické a kynologické aktivity	24
3.4.5. Pobytové programy	24

3.4.6. Krizová intervence.....	24
3.4.7. Rezidentní forma canisterapie	25
3.5. Canisterapeutické techniky.....	25
3.5.1. Polohování.....	25
3.5.2. Hry.....	27
3.5.3. Ostatní techniky canisterapie.....	27
3.5.3.1. Techniky pro rozvoj jemné motoriky	27
3.5.3.2. Techniky pro rozvoj hrubé motoriky.....	28
3.5.3.3. Techniky v kombinaci s léčebnou tělesnou výchovou	28
3.5.3.4. Techniky pro rozvoj kognitivních schopností.....	28
3.5.3.5. Techniky pro rozvoj kreativity	28
II. PRAKTICKÁ ČÁST	29
4. Metodologie.....	30
4.1. Cíle práce.....	30
4.2. Výzkumné předpoklady.....	30
4.3. Použitá metoda	30
4.3. Výsledky	31
OTÁZKA Č. 1: JAKÝ JE VÁŠ VZTAH KE PSŮM?	32
OTÁZKA Č. 2: MÁTE DOMA PSA?	33
OTÁZKA Č. 3: MÁTE PSA VYCVIČENÉHO?.....	34
OTÁZKA Č. 4. ZNÁTE NĚJAKOU FORMU ZOOTERAPIE – TERAPIE ZA POMOCI ZVÍŘAT? .	35
OTÁZKA Č. 5: MÁTE PŘEDSTAVU O TOM, CO JE CANISTERAPIE –	36
TERAPIE ZA POMOCI PSŮ?	36
OTÁZKA Č. 6: JAK JSTE SE DOZVĚDĚLI O CANISTERAPII?.....	37
OTÁZKA Č. 7: MYSLÍTE SI, ŽE JE SNADNÉ SE K INFORMACÍM O CANISTERAPII DOSTAT?38	
OTÁZKA Č. 8: MÁTE OSOBNÍ ZKUŠENOST S CANISTERAPIÍ?	39
OTÁZKA Č. 9: KDYŽ JSTE SE SETKAL(A) S CANISTERAPIÍ, V JAKÉ POZICI TO BYLO?	40
OTÁZKA Č. 10: KDE JSTE SE S CANISTERAPIÍ SETKAL(A)?	40
OTÁZKA Č.11: JAKÁ RASA PSA SE PODLE VÁS HODÍ NEJVÍCE?	40
OTÁZKA Č. 12: KOMU PODLE VÁS CANISTERAPIE POMÁHÁ?	42
OTÁZKA Č. 13: PROSÍM ZDŮVODNĚTE PŘEDCHOZÍ OTÁZKU:.....	43
OTÁZKA Č. 14: VÍTE, ŽE POKUD PSA VLASTNÍTE, JEDNÁ SE O JEDNU Z FOREM CANISTERAPIE?.....	44
OTÁZKA Č. 15: ZNÁTE NĚKOHO Z VAŠEHO OKOLÍ, KOMU BY CANISTERAPIE POMOHLA/POMÁHÁ?	45

OTÁZKA Č. 16: JAKÝM ZPŮSOBEM POMOHLA?	46
OTÁZKA Č. 17: VIDÍTE NĚJAKÁ NEGATIVA?	47
OTÁZKA Č. 18: JSTE Z PLZEŇSKÉHO KRAJE?	48
OTÁZKA Č. 19: VÍTE, ŽE V OKOLÍ PLZNĚ JE NĚKOLIK CANISTERAPEUTICKÝCH SDRUŽENÍ?	49
OTÁZKA Č. 20: JAKÉ ZNÁTE?.....	49
OTÁZKA Č. 21: VÁŠ VĚK?	50
OTÁZKA Č. 22: JAKÉ JE VAŠE NEJVYŠŠÍ DOSAŽENÉ VZDĚLÁNÍ?	50
OTÁZKA Č. 23: VAŠE POHLAVÍ?	51
5. Diskuze	52
6. Závěr.....	54
7. Seznam použitých zdrojů	55
8. Seznam příloh.....	56

Úvod

Canisterapie je jednou z forem zooterapie, která vznikla až dlouho poté, co nám byl znám pozitivní vliv psa na člověka. Ve Franské říši byla tato zvířata používána k léčení již v 8. století našeho letopočtu. K dalšímu rozšíření došlo v 60. letech 20. století, kdy byly prokázány pozitivní účinky psa na člověka v jakémkoli věku. V České republice je canisterapie využívána až od 90. let 20. století, ovšem zatím není na takové úrovni jako v jiných evropských či zámořských zemích. V posledních letech je po ní ale stále větší poptávka odborné i laické veřejnosti. Pevně věřím, že zájem o canisterapii bude čím dál větší.

Canisterapie není prospěšná jen v souvislosti s léčbou v sociálních či zdravotnických zařízeních, ale každý majitel psa, kterému dělá jeho psí přítel radost, může potvrdit, že určitá forma canisterapie se odehrává i u něj doma. „Pokud je člověk sám, má tendenci zbytečně moc dumat, a to pes nedovolí. Poutá na sebe pozornost a pokud mu ji nedáte, třeba i zlobí. Vytrhává vás z dumání, táhne vás ven mezi jiné lidi a psy nebo jen tak do přírody, a vlastně tím pracuje na vašem duševním i fyzickém zdraví.“¹

---

¹ GALAJDOVY, L. a Z., Canisterapie: Pes lékařem lidské duše, nakladatelství Portál, Praha 2011, str. 51-52

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Zooterapie

Zooterapie je souhrnný termín pro rehabilitační metody a metody psychosociální podpory zdraví, které jsou založeny na vzájemném pozitivním působení při kontaktu mezi člověkem a zvířetem². Pojem zdraví přitom chápeme podle Světové zdravotnické organizace (WHO) jako stav fyzické, psychické a sociální pohody.³

Kromě pojmu zooterapie se v literatuře také můžeme setkat s pojmem animoterapie, který má v podstatě stejný význam. Nebo v minulosti s pojmem petterapie či-li terapie pomocí domácích mazlíčků, ale od názvu se v 80. letech 20. století upustilo. Zooterapii tedy lze definovat jako léčbu pomocí zoo – zvířat. Zvířata mají na člověka minimálně pozitivní vliv a to zejména v oblasti fyzické (např. zlepšování tělesné kondice), psychické (např. zmírnění stresu, motivace, potlačuje stavy úzkosti) nebo i v oblasti komunikační (např. zlepšuje mezilidské vztahy, zlepšuje navazování nových kontaktů).

1.1. Typy zooterapie

Zooterapie se dělí různě. Nejčastěji podle zvířat, která jsou při ní využívána. Jinak ji můžeme dělit podle užitých metod, věkových kategorií klientů nebo podle jejich handicapů aj.

1.1.1. Zooterapie podle druhů zvířat

Nejčastěji se v zooterapii využívá léčebného působení psa, nazýváme canisterapie. Dále léčebné ježdění na koni nazývané hiporehabilitací, která se dále rozděluje např. na rekreační ježdění handicapovaných a zdravotně oslabených, léčebné pedagogicko – psychologické ježdění aj. Felinoterapie je další forma terapie, při které jsou využívány hlavně kočky. Méně známe terapie pomocí ptáků (ornitoterapie) či hmyzu (insectoterapie) aj.

---

2 VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, Zooterapie ve světle objektivních poznatků, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 31, 32

3 VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, Zooterapie ve světle objektivních poznatků, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 60

Exotická, domácí a hospodářská zvířata nebo ryby i s těmito druhy zvířat se dá při zooterapiích pracovat. V zámoří je velmi oblíbená delfinoterapie⁴.

2. Historie canisterapie až po současnost

O léčebných účincích psa se vědělo v mnoha kulturách a také se jich využívalo. Avšak zdokumentovaných případů, ve kterých působí pes jako terapeut je velmi málo.

2.1. Domestikace psa

Autoři známých publikací se nemohou shodnout na době, kdy domestikace (tedy zdomácnění zvířat) začala. Podle Galajdové se jedná o dobu 100 000 let př.n.l., ale podle názorů Velemínského a Nerandžiče jde o dobu mezi 14 000 - 15 000 let př.n.l.⁵. Ale shodují se na tom, že domestikace začala jako oboustranný prospěch. Pes pomáhal lidem lovit a lidé je na oplátku krmili.

Kromě islámského náboženství, kde je pes považován za nečisté zvíře, byl oblíbeným zvířetem v mnoha kulturách a zastával mnoho různých funkcí v lidském společenství. S měnící se dobou se měnil i vztah psa a člověka. „Přizpůsobil se člověku natolik, že ho jeho evoluce symbioticky provází, a jak postupně ztrácí své staré úlohy, nahrazuje je pružně novými“⁶.

2.2. První zmínky o canisterapii

První zmínky pochází z Franské říše z doby 8. století, kdy se v belgickém městě Gheel využívalo léčebného působení psů jako doplňkové terapie u lidí s mentálním postižením. Předpokládalo se, že díky péči o psy a další domácí zvířata se u pacientů obnoví harmonie duše a těla⁷.

---

4 VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, Zooterapie ve světle objektivních poznatků, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 31, 32

5 GALAJDOVY, L. a Z., Canisterapie, Pes lékařem lidské duše, nakladatelství Portál, Praha 2011, str. 71, VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, Zooterapie ve světle objektivních poznatků, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 54, NERANDŽIČ, Z., Animoterapie aneb jak nás zvířata umí léčit, nakladatelství Albatros, Praha 2006, str. 30

6 GALAJDOVY, L. a Z., Canisterapie:, Pes lékařem lidské duše, nakladatelství Portál, Praha 2011, str. 44

7 CHAMUTYOVÁ, K., Kanisterapia ako jedna z možností doplňujících komplexný rehabilitačný program u pacientov s detskou mozgovou obrnou, čas. Rehabilitácia, vol. 45, no. 4, 2008, str. 240

Další zmínka o terapii pomocí psů se objevila v 18. století na klinice York Reatreat v Anglii, kde již bylo kromě psů využíváno i jiných zvířat.

V USA bylo první využití psů jako terapeutů v roce 1919 v nemocnici Svaté Elizabeth, kdy působení bylo směřováno na vojáky. Využívána je však až od roku 1942, kde byla užita jako rehabilitace válečných veteránů⁸.

2.3. Průkopník canisterapie

Průkopník, který jako první pracoval na zpracování tématu, stanovení zásad a metodiky využití psů jako léčebného prostředku byl americký psychiatr Boris Levinson. Na základě svých pozorování formuloval větu „...zvířata nepředstavují způsob vyléčení, ale působí jako sociální katalyzátor, který podněcuje společenský kontakt“.⁹ V roce 1972 vydal knihy „Dětská psychoterapie zaměřená na použití zvířat v zájmových chovech“ a „Zvířata a lidská ontogeneze“.

2.4. Canisterapeutické organizace

2.4.1. Světové organizace

Ve světě postupně začaly vznikat organizace, které canisterapii jako téma zpracovávají a zajišťují její chod.

Organizace Delta Society, která vznikla roku 1970 v USA, je dnes největší organizací, která je zaměřená na vztah člověk – zvíře. Snaží se o zviditelnění pozitivních výsledků terapie pomocí zvířat, umožnit začlenění zvířat do běžného života a podpořit tak vznik nových léčebných a rehabilitačních technik v různých zařízeních pro zdravotně postižené.¹⁰

---

8 CHAMUTYOVÁ, K., Kanisterapia ako jedna z možností doplňujúcich komplexný rehabilitačný program u pacientov s detskou mozgovou obrnou, čas. Rehabilitácia, vol. 45, no. 4, 2008, str. 240

NERANDŽIČ, Z., Animoterapie aneb jak nás zvířata umí léčit, nakladatelství Albatros, Praha 2006, str. 31

9 CHAMUTYOVÁ, K., Kanisterapia ako jedna z možností doplňujúcich komplexný rehabilitačný program u pacientov s detskou mozgovou obrnou, čas. Rehabilitácia, vol. 45, no. 4, 2008, str. 240

10 NERANDŽIČ, Z., Animoterapie aneb jak nás zvířata umí léčit, nakladatelství Albatros, Praha 2006, str. 25

International Association of Human – Animal Interactions Organizations, česky Mezinárodní asociace je organizací zabývajících se vztahem člověka a zvířete (dále jen IAHAIO) založenou v roce 1990, která pořádá mezinárodní konference.

IAHAIO pořádala konferenci v Praze roku 1998 a nesla název Proměnlivá role ve společnosti. Další konference poté probíhaly ve městech Rio (2001), Glasgow (2004), Tokyo (2007), Stockholm (2010), Chicago (2013). Poslední uskutečněná konference byla v roce 2016 v Paříži.¹¹

ESAAT je zkratka pro European society for animal asisted therapy, česky Evropská asociace terapie za asistence zvířat, která vznikla roku 2004 v Rakousku. ESAAT se snaží zastřešit všechny organizace, které se zabývají metodou AAT (více kapitola 3.5. metody canisterapie), ale hlavně udělování oprávnění k výkonu zooterapie. Česká republika byla jednou ze zakládajících zemí ESAAT.¹²

2.4.2. Organizace v České republice

Canisterapie se v České republice začala rozvíjet až po roce 1989. Na začátku 90. let 20. století se užívala pouze zřídka např. v Ústavu sociální péče Kociánka v Brně nebo jako doplňující terapie pro psychiatrické pacienty v Praze v Bohnicích.

U nás je autorkou termínu canisterapie PhDr. Jiřina Lacinová, která později zpracovala společně se sdružením Filia v Brně (vznik v 90. letech jako jedno z prvních sdružení) první metodiku canisterapie.

V roce 1995 byla Praha hostitelským městem pro konferenci IAHAIO a Česká republika se stala jejími členy. Od té doby se konferencí účastní řada našich odborníků, kteří jsou uznáváni i ve světě. V roce 1997 vznikla Canisterapeutická společnost, která své znalosti načerpala ze zahraničí. PhDr. Jiřina Lacinová se stala v roce 2003 předsedkyní nově vzniklé asociace CTA – Česká canisterapeutická asociace, která zaštiťovala chod všech sdružení, asociací, ale i jednotlivců zabývajících se canisterapií. V roce 2004 byl povolen vstup všem canisterapeutickým psů do všech zařízení.

---

¹¹ www.iahaio.org/history/

¹² VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, Zooterapie ve světle objektivních poznatků, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 46

V současné době jsou pořádány konference, přednášky, workshopy i canisterapeutické výcviky téměř po celé České republice.

3. Canisterapie

3.1. Účastníci canisterapie

Canisterapie může probíhat ve zdravotnických, školských nebo sociálních zařízeních, ale také v domácím prostředí. Canisterapie se účastní canisterapeutický tým, klient, rodina a pes.

3.1.1. Canisterapeutický tým

Je tvořen canisterapeutem a psem. Je velmi důležité, aby byl mezi nimi velice úzký vztah. Canisterapeut by měl být člověk, který umí pracovat s lidmi a zvířaty, je empatický a umí si svého psa vycvičit (základní minima pro uchazeče viz příloha č. 1). Pes by měl být dobře vycvičen a vychován, avšak důležitou roli hraje i genetická výbava.

Dalším krokem je úspěšné složení canisterapeutických zkoušek (okruhy k závěrečné zkoušce – canisterapie a etologie psa- viz příloha č. 3). Hlavním požadavkem je hlavně poslušnost a ovladatelnost psa. Pes musí být zvyklý na práci s lidmi, musí tedy snášet nadměrný hluk, pach, nekoordinované pohyby klienta či vůbec pohyb ve vnitřních prostorách. Mezi organizace, které poskytují oprávnění k provozu canisterapie v ČR, jsou např. Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík (Třeboň), sdružení Pomocné tlapy (Starý Plzenec) a jiné.

3.1.2. Klient

Klient je osoba, pro kterou je terapie určena. Je vhodná i pro skupinu lidí, pokud se ovšem jedná o skupinu lidí z nějakého zařízení (př. děti s mentálním postižením), ale pak by měla být u terapie i vychovatelka nebo jiná osoba, která se o klienta stará. Klienti z takových zařízení jsou dopředu vychovatelkami nebo ošetřovatelkami vybírány.¹³

---

13 GALAJDOVY, L. a Z., Canisterapie, Pes lékařem lidské duše, nakladatelství Portál, Praha 2011, str. 27

Dále by měl být respektován případný klientův strach ze zvířat, přeci jenom by canisterapie měla být příjemná všem zúčastněným. Podle možností a individuálních potřeb probíhá terapie buď skupinově nebo individuálně.

Canisterapie velice dobře působí na klienty se specifickými potřebami, pozitivní vliv byl však prokázán i u zdravých osob.

3.1.3. Rodina

Velmi důležitý je čas strávený s rodinou, proto je přítomnost a tím pádem podpora rodinných příslušníků tolik cenná. Canisterapie podporuje vztahy v rodině, zlepšuje komunikaci mezi jejími členy. U terapie prováděnou s dětmi docházejí rodiče, u terapií s dospělými většinou partneři.

3.1.4. Canisterapeutický pes

Nelze jednoznačně určit rasu psa, která by se pro canisterapii hodila. Pes musí být hlavně zdravý, při výběru také musíme zvážit velikost psa. Jsou taková nepsaná pravidla pro výběr vhodné velikosti psa. K nevidomým dětem se hodí pes veliký, nemusí jej poté klienti vodit na vodítku, při chůzi se lehce o psa opírají a ruku mají přitom položenou na jeho hlavě. K dětem s mentální retardací volit psa jak velkého, tak i malého, protože ne všechny děti s mentální retardací dokážou vstát z postele. Zatímco ke starším lidem, ať už na LDN či do domova seniorů se hodí nejvíce malí psi.¹⁴ Dále poté můžeme vzít v potaz pohlaví psa, říká se totiž, že prý feny jsou citlivější a hodnější k dětem. Na druhou stranu nemusíme hledět na čistokrevnost, ale i tak se ovšem některé rasy psů hodí více a to zejména ty, které byly šlechtěny pro kontakt s lidmi (např. zlatý retrívr, labradorský retrívr, bígl, Bernský salašnický pes..aj.

Můžeme také vybírat podle povahy. K tomu nám, podle Galajdové, dopomůže psí zvěrokruh, který je prakticky shodný s tím pro lidi.¹⁵

K nejdůležitějším předpokladům canisterapeutického psa patří poslušnost, ovladatelnost, spolehlivost, vstřícnost, nekonfliktní povaha a dobrá fyzická i psychická zdatnost.

---

¹⁴ GALAJDOVY, L. a Z., Canisterapie, Pes lékařem lidské duše, nakladatelství Portál, Praha 2011, str. 27-31

¹⁵ GALAJDOVY, L. a Z., Canisterapie, Pes lékařem lidské duše, nakladatelství Portál, Praha 2011, str. 51 - 61

3.2. Působení psa na člověka

Zejména ve starších publikacích byla canisterapie považována hlavně za psychosociální podporu. Tento postoj je v dnešní literatuře překonán a vyzdvihuje i fyzickou stránku.

Je dokázáno, že dlouhodobý kontakt se psem má pro klienta přínosy v oblasti jak psychologické a sociální, tak i fyziologické. Dochází k celkové podpoře zdraví, úpravě psychiky, což vede k celkovému zlepšení kvality života a to nejen u zdravotně a mentálně postižených, ale i u zdravých jedinců. Kontakt se zvířetem přináší spontánní spuštění fyziologických procesů, které se podílejí na úpravě stavu klienta.¹⁶ Právě spontánní spuštění fyziologických procesů napomáhá léčbě a celý proces léčení urychluje. Je vhodné, pokud je to možné, kombinovat léčebné metody právě s canisterapií, protože člověk sám nevědomě připravuje svůj organismus na léčbu.

Jednotlivé oblasti, ve kterých canisterapie pomáhá klientům, jsem rozdělila do tří částí, jelikož člověk je chápán jako bio-psycho-sociální jednota a každý podnět, který na člověka působí, jednotlivé oblasti utváří a rozvíjí.¹⁷

3.2.1. Fyzická stránka

Vzhledem k tomu, že pes potřebuje pohyb, vyžaduje ho i po svém majitel. Tahá jej ven na procházky do přírody, čímž se majiteli zlepšuje zdravotní stav. Ať už je jedná o zlepšení rekonvalescence, zlepšení životních funkcí, snížení kardiovaskulárních rizikových faktorů nebo o prohloubení dýchání, zlepšení funkce imunitního systému či redukci váhy. Všechny tyto body, ať už přímou či nepřímou cestou podporují zdraví klienta a vedou jej k soběstačnosti. Což je vyžadováno zejména u lidí se zrakovým postižením. Zde je pro ně pes opravdu spásou, která jim dodává pocit bezpečí při pohybu na rušné ulici, dává majiteli nějaký směr a ten se díky tomu necítí být tak ztracen a ve stresu.¹⁸

---

16 KARÁSKOVÁ, V., *Pes a dítě s mentálním postižením*, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2004, str. 15

17 VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, *Zooterapie ve světle objektivních poznatků*, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 192

18 GALAJDOVY, L. a Z., *Canisterapie: Pes lékařem lidské duše*, nakladatelství Portál, Praha 2011, str. 44

U klientů s tělesným postižením pomáhá pes zejména v rozvoji jemné a hrubé motoriky, (viz kapitola 3.5.3.1. Techniky pro rozvoj jemné motoriky a 3.5.3.2. Techniky pro rozvoj hrubé motoriky) kdy opět pacienti nevědomě rehabilitují.

2.2.2. Psychická stránka

Ke zlepšení stavu po psychické dochází už tehdy, kdy se majitel domů těší na svého psa. Ten jej každý den vítá bouřlivě, mazlí se s ním, těší na příchod majitele, na procházku, na hry aj. Nepřímo majitele odvádí od depresivních a úzkostných myšlenek, že je na světě sám a naopak dává mu pocit a naději, že může o někoho pečovat. Pes poskytuje člověku útočiště při řešení problémů, protože „psovi je jedno, jestli jste bohatý nebo chudý, krásný nebo ošklivý mladý nebo starý, pro něj jste výjimečná bytost.“¹⁹

Pes dává člověku možnost jej vychovávat, učit jej novým kouskům, čímž podporuje kreativitu, rozvoj kognitivního myšlení, odpoutávání od bolesti a zlepšuje psychický stav, čímž je obecně podpořeno zdraví.

2.2.3. Sociální stránka

Mít psa je příležitost navázat nové vztahy a snadno začít debatu. Podporuje sociální kontakt, protože lidé se psy se většinou při procházce zastaví a povídají si spolu, protože pes je jejich společným tématem a začínají nabývat dojmu, že někam patří a že nejsou sami. Pes je neutrální téma, o kterém se dobře a snadno hovoří, a navíc se tím zvyšuje nonverbální komunikace. Zvyšuje zodpovědnost a posiluje pocit užitečnosti.

---

¹⁹ GALAJDOVY, L. a Z., Canisterapie; Pes lékařem lidské duše, nakladatelství Portál, Praha 2011, str. 52

3.3. Metodika canisterapie

Delta Society vypracovala na začátku 80. let základní praktické standardy pro metodu léčby za asistence zvířat. Podle užití metody rozlišujeme Animal Assisted Activities (AAA), Animal Assisted Therapy (AAT), Animal Assisted Education (AAE) a Animal Assisted Crisis Responce (AACR).

3.3.1. Animal Assisted Activities (AAA)

Metoda AAA je víceméně spontánní metodou, kdy pes je sice přítomen, proces však není přesně naplánován, ale předpokládá se pozitivní vliv na pacienta.²⁰ V podstatě jde o běžný kontakt člověka se psem s cílem zlepšení kvality života a rozvoj sociálních dovedností. Této metody je využíváno především v zařízeních sociálních služeb nebo ve školství. Méně často ve zdravotnictví.

Rozlišujeme aktivní a pasivní formu AAA. U pasivní formy jde zejména o uklidnění, rozptýlení a potěšení klienta. Využívají se drobná zvířata jako akvarijní rybičky či drobní hlodavci. U aktivní formy je zapojení klienta do terapie cílenější a jedná se o aktivity, při kterých dochází k fyzickému kontaktu. Klienti o zvíře pečují, hladí ho, mazlí se s ním a při tom procvičují paměť a komunikaci.²¹

Příkladem mohou být návštěvy v domově pro seniory, které jsou prováděny v pravidelných intervalech (př. jednou za týden). Vhodná je účast personálu i proto, že to klientům umožňuje získat jiný náhled na ošetřovatele a ošetřovatelům jiný náhled na klienty. Personál vybírá klienty pro terapii, kteří jsou tomu nakloněni a mohou z ní mít prospěch i bez cíleného individuálního terapeutického působení.²²

Nejčastější formou pro metodu AAA je rezidentní a návštěvní forma (viz níže 3.4.3 Návštěvní forma canisterapie a 3.4.7 Rezidentní forma canisterapie).

Nejčastěji využívané techniky v této metodě jsou hry, které právě slouží k procvičení paměti a komunikace (viz kapitola 3.5.2. Hry).

---

20 VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, Zooterapie ve světle objektivních poznatků, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 328

21 CHAMUTYOVÁ, K., Kanisterapia ako jedna z možností doplňujúcich komplexný rehabilitačný program u pacientov s detskou mozgovou obrnou, čas. Rehabilitácia, vol. 45, no. 4, 2008, str. 242

22 GALAJDOVY, L. a Z., Canisterapie., Pes lékařem lidské duše, nakladatelství Portál, Praha 2011, str. 97

3.3.2. Animal Assisted Therapy (AAT)

U metody AAT je pes již v cíleném a plánovaném kontaktu s klientem. Na psa jsou kladeny speciální požadavky, které musí splnit.²³ Dále sledujeme podporu v sociální, emotivní a kognitivní oblasti klienta. Pes je v této metodě neoddělitelnou součástí léčebného procesu.²⁴ Terapie se sestavuje individuálně pro každého klienta.

Délka terapie se odvíjí od výdrže psa a klienta, od schopnosti canisterapeuta klienta zaujmout, terapeuticky na něj zapůsobit a včas skončit. Profesionální nároky jsou tedy vyšší než u předchozí metody AAA.

Klienty jsou nejčastěji lidé s mentálním, tělesným či kombinovaným postižením, proto je velmi důležitá při terapii asistence zdravotníka. V průběhu celé terapie se vše zapisuje a po skončení se výsledky porovnávají s počátečním stavem.

3.3.3. Animal Assisted Education (AAE)

AAE, česky vzdělávání za asistence zvířat, je metoda, která využívá kontaktu se psem pro zlepšení vzdělávání, výchovy a k zdokonalování sociálních dovedností.²⁵

Dělení náplně metody AAE do šesti okruhů, nebo výchovných cílů (podle Galajdové):²⁶

1. Podpora vývoje empatie a pečujícího postoje vůči zvířatům
2. Zlepšování fyzických schopností a motorických dovedností
3. Procvičování komunikačních dovedností a čtení
4. Prožívání klidu a emoční pohody
5. Vyrovnávání se se ztrátou a smutkem
6. Zlepšování mentálního výkonu a motivace k učení

---

23 CHAMUTYOVÁ, K., Kanisterapia ako jedna z možností doplňujúcich komplexný rehabilitačný program u pacientov s detskou mozgovou obrnou, čas. Rehabilitácia, vol. 45, no. 4, 2008, str. 242

24 GALAJDOVY, L. a Z., Canisterapie:, Pes lékařem lidské duše, nakladatelství Portál, Praha 2011, str. 98

25 CHAMUTYOVÁ, K., Kanisterapia ako jedna z možností doplňujúcich komplexný rehabilitačný program u pacientov s detskou mozgovou obrnou, čas. Rehabilitácia, vol. 45, no. 4, 2008, str. 242

26 GALAJDOVY, L. a Z., Canisterapie:, Pes lékařem lidské duše, nakladatelství Portál, Praha 2011, str. 143

Individuální cíle stanovuje pedagog ve spolupráci s canisterapeutem. Hlavním cílem je zvýšit motivaci k učení a osobnímu rozvoji. Stejně jako u metody AAT je vhodná asistence odborníka, v tomto případě pedagoga.

Tato metoda je vhodná pro klienty se specifickými poruchami učení, výchovnými problémy či komunikací. Metodu je možno uplatnit i u klientů s kombinovaným postižením.²⁷

Typickými technikami je předávat vzdělání zábavnou formou.²⁸

3.3.4. Animal Assisted Crisis Responce (AACR)

Jedná se o přirozený kontakt psa s člověkem při krizových situacích. Metoda se zaměřuje na snížení a odbourávání stresu a obecně na zlepšení psychického a fyzického stavu.

AACR je zaměřena na klienta v zátěžové situaci (př. přírodní katastrofa, kriminální čin, teroristický čin..aj.), proto je pomoc poskytována i rodinným příslušníkům a může trvat v rozmezí od několika hodin až po několik měsíců. Základní plán je znám ještě před vznikem situace a dále si terapii uzpůsobuje canisterapeut.

Metoda je vhodná jak pro oběti nějaké krizové situace, (viz výše) nebo i pro samotné členy Integrovaného záchranného systému České republiky (dále IZS ČR).

---

27 CHAMUTYOVÁ, K., Kanisterapia ako jedna z možností doplňujúcich komplexný rehabilitačný program u pacientov s detskou mozgovou obrnou, čas. Rehabilitácia, vol. 45, no. 4, 2008, str. 242

28 VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, Zooterapie ve světle objektivních poznatků, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 34

3.4. Formy canisterapie

Metody z předchozí kapitoly probíhají v různých formách, které se mohou mezi sebou prolínat. Délku trvání a četnost terapie závisí na zdravotním stavu klienta a možnostech canisterapeutického týmu.

3.4.1. Individuální forma terapie

Označuje působení na jednoho klienta. Výhodou této formy je možnost určit cíle individuálně. Klient je na terapii sám, proto se mu canisterapeutický tým plně věnuje, a tím se i klient dostává do bližšího a častějšího kontaktu se psem. Nevyskytuje se ani tolik rušivých podnětů, což zvyšuje koncentraci klienta na terapii.

Nevýhodou terapie je časová náročnost.²⁹

3.4.2. Skupinová forma terapie

Oproti individuální je vysoká šance zařadit do terapie většinu klientů ze zařízení. Aktivity většinou řídí jedna osoba s jedním či více psy. Je důležité, aby canisterapeut hlídal rovnoměrné rozložení aktivit se psem u všech klientů.

Nevýhodou skupinové formy je nemožnost naplnění individuálních cílů pro jednotlivé klienty.³⁰

Skupinová forma terapie je prováděna pouze v ČR a první pobytová akce pro děti byla v roce 1994.

Terapie pomáhá vytvářet nové sociální vztahy a má pozitivní účinek na léčbu kynofobie (chorobný strach ze psů).

3.4.3. Návštěvní forma canisterapie

Tato forma je o návštěvách různých zařízení či domácností, pokud tedy má klient zájem účastnit se canisterapeutického programu. Forma návštěvy je nejrozšířenější praktikovanou formou canisterapie v ČR. Návštěvy většinou probíhají jednou až dvakrát do týdne po dobu maximálně jedné hodiny, což je doporučená doba pro pracovní nasazení psa.³¹ Je důležité při aktivitách myslet na zátěž psa.

---

29 VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, Zooterapie ve světle objektivních poznatků, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 81

30 VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, Zooterapie ve světle objektivních poznatků, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 82

31 VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, Zooterapie ve světle objektivních poznatků, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 84

Tyto metody jsou využívány hlavně ve školách či v ústavních zařízeních. Využívá se při nich metod AAA, AAT či ve výuce AAE. Cílovou skupinou může být klient každého věku a zdravotního stavu, ale ve většině případů se jedná o děti. Obecným cílem je zlepšení vztahu klientů se psy, poučení jak se ke psům chovat, naučit se porozumět jim a správně s nimi zacházet.³²

3.4.4. Jednorázové canisterapeutické a kynologické aktivity

Jednorázové aktivity jsou takové, které nemají opakování. Zahrnují ukázky a prezentace o provozu či práci canisterapeutického týmu. Provozují se většinou na školách, kde slouží k seznámení dětí s canisterapií.

3.4.5. Pobytové programy

Může se jednat o pobyt klientů, ať už jednorázový či s opakováním, kde se provozuje terapie se psem. Především se jedná o dětské tábory, ekofarmy, výcviková střediska či statky. Většinou bývají v kombinaci se skupinovou formou. Dlouhodobé pobytové akce pod názvem Letní integrační canisterapeutické tábory jsou prováděny Zdravotně sociální fakultou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Kdy polovina účastníků jsou zdravé děti a polovina druhá jsou děti s postižením.

Jde o zlepšení integrace postižených dětí, kdy se učí, jak pracovat se psem a ostatními dětmi, jak se pes chová atd.

Používané metody jsou u této formy AAA nebo AAT.

3.4.6. Krizová intervence

Vzniká v situaci, kdy canisterapeutický tým zasahuje v terénu. Je určena osobám, které se ocitli v krizi. Délka a intenzita se vyvíjí podle potřeby a zásah canisterapeutického týmu je předem neplánovaný.

Tato forma vyžaduje značné znalosti canisterapeuta a jeho spolupráci se členy IZS ČR. Jedná se o nejnáročnější formu canisterapie.

---

32 VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, Zooterapie ve světle objektivních poznatků, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 99

3.4.7. Rezidentní forma canisterapie

Tato forma označuje trvalé soužití psa a klienta, tedy že klient psa vlastní. Vlastnictvím psa celým zařízením se nedoporučuje, z důvodů zanedbávání potřeb psa a jak jsem již výše zmiňovala (viz kapitola 3.1.2. Klient) při canisterpii mají být všichni členové spokojeni.

Budoucí majitel přebírá již vycvičeného psa od nějaké agentury, ovšem nutností je, aby měl pes pouze jednoho majitele, který se o něj bude starat, chodit s ním na procházky, mazlit se, česat jej, krmit a řídit psovi aktivity, proto je vhodné, aby daná osoba měla canisterapeutické zkoušky.

Výhodou této formy je rozložení aktivit do celého dne, na psa není takový nápor jako například u návštěvní formy. Nevýhodou je velká finanční náročnost.

Následující forma je využívána u metody AACR.

Při rezidentní formě terapie je kombinováno uplatnění psa jako terapeuta s jeho speciálními kompenzačními dovednostmi. Tyto psy nazýváme servisní a patří mezi ně pes asistenční, který pomáhá lidem s tělesným postižením. Je vycvičen, aby uměl přenést předměty, manipulovat dveřmi, vypínači či větší psi u dětí tvořit oporu.

Osoby nevidomé mají psy vodící a lidem se sluchovým postižením pomáhají psi signální.

3.5. Canisterapeutické techniky

Můžeme rozlišovat několik aktivit a technik, které se dají různě nakombinovat s formami a metodami canisterapie.

V canisterapii máme mnoho aktivit, činností a metod, přesto je terminologie nejednotná. Pojmenovala jsem je tedy canisterapeutickými technikami. A doplnila z knížek od Chamutyové, Galajdové a Velemínského. Jelikož autoři v rozřazování nejsou jednotní, snažila jsem se informace rozřadit do několika bodů pro větší srozumitelnost.

3.5.1. Polohování

Tato technika je považována za nejsložitější, ale zároveň nejúčinnější technikou v canisterapii.³³

---

33 CHAMUTYOVÁ, K., Kanisterapia ako jedna z možností doplňujúcich komplexný rehabilitačný program u pacientov s detskou mozgovou obrnou,

čas. Rehabilitácia, vol. 45, no. 4, 2008, str. 244

Je založena na přímém fyzickém kontaktu psa a klienta. Klient musí psovi důvěřovat, proto je vhodné, aby na první terapii s klientem přišel i nějaký jeho známý, aby mu dodal větší jistotu.³⁴

Podle Velemíského je důležité zajistit následující podmínky pro úspěšné provedení terapie:³⁵

1. dostatek času na adaptaci klienta na terapii (délka je individuální)
2. klidnou, vyvětranou, ale příjemně teplou místnost
3. měkkou podložku na zemi
4. tlumené osvětlení
5. může se použít relaxační hudba
6. polohovací pomůcky (válce, podkovy, polštáře, deky)

Terapeutická jednotka má trvat 15-20 minut, ale záleží na aktuální rozpoložení klienta. Klient má prostor napolohovat se spontánně vedle psa tak, aby mu to bylo příjemné a odborník tedy sestra, speciální pedagog, fyzioterapeut či terapeut mu polohu upraví. Jestliže si ji předtím klient sám nenašel, kvalifikovaná osoba jej do ní uvede. Pro udržení dostatečného tepla je dobré klienta přikrýt dekou. Polohování můžeme doplnit o hlazení srsti psa, držení ruky na místech, kde je cítit tep nebo dech psa. Hlazení má velmi pozitivní vliv na svalový tonus.

Přehled nejčastějších poloh, které jsou užívány při polohování, jsou v tabulce (viz příloha 2.). Tabulka je převzata z knihy od Velemínské.³⁶

Naopak z pohledu Galajdové, není polohování canisterapií, protože se nejedná o příjemnou interakci mezi člověkem a psem. „Polohování je psem vnímáno jako omezení, ponížení až ohrožující agrese.“ Pokud to není příjemné psovi, nemělo by se radit mezi canisterapii, protože ta má být o oboustranně prospěšné interakci.³⁷

---

34 VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, Zooterapie ve světle objektivních poznatků, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 177

35 VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, Zooterapie ve světle objektivních poznatků, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 179

36 VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, Zooterapie ve světle objektivních poznatků, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 179

37 GALAJDOVY, L. a Z., Canisterapie-, Pes lékařem lidské duše, nakladatelství Portál, Praha 2011, str. 66

3.5.2. Hry

Tako technika je vhodná zejména pro práci s dětmi, jelikož je velmi variabilní. Můžeme si vybrat z mnoha variant hra za účasti psa, hra na psa, hry, ve kterých je tématem pes, ale není nutná jeho přímá účast, nebo soutěžení se psem.³⁸ Hry mohou být prováděny jak pro jednotlivce, tak i kolektivně.

Podle postižení ve skupině či u jednotlivce se odvíjí různé možnosti her.³⁹

Může je zapojit do pohybových her, kdy pes nám tvoří jakousi opičí dráhu a děti jej přeskakují, nebo si pes stoupne a děti jej podlézají. Nebo hry můžou být v doprovodu psů, kdy nemusí být jen součástí dráhy jako například aportování, tanec se psy či frisbee. Hra vyžaduje plné soustředění na prováděnou činnost a tím napomáhá odvést pozornost od bolesti. Navozuje pozitivní naladění a vyvolává radost z prováděné aktivity.

3.5.3. Ostatní techniky canisterapie

3.5.3.1. Techniky pro rozvoj jemné motoriky

Nejčastěji se užívá úchop kartáče na pročesání srsti, utírání tlapek, krmení psa granulemi či jinými pamlsky nebo nalévání vody do misky. Způsobů je opravdu nespočet.

U tělesně postižených dětí je procento úspěšnosti opravdu velké, protože všechna cvičení se pořádají formou her. Ať už jde o společné válení se na bříšku, kdy to může pes učit dítě nebo dítě psa, či v rozvoji jemné motoriky, kdy dítě hází pejškovi míček. U cvičení s míčkem se procvičují zejména úchopy míčku do dlaně, které děti nechtějí normálně cvičit. Při terapiích se psy, dítě míček upustí, po čase i odhodí, a pes jim ho donese zpět. Pro zaujetí hrou se psem, dítě zapomíná na bolest a hody s míčem jsou častější, čímž úchopy opakuje a zlepšuje. Důležitá je však podpora jak canisterapeuta, tak i ošetřovatele, protože pes bude nadšený z her tak jako tak.⁴⁰

---

38 GALAJDOVY, L. a Z., Canisterapie: Pes lékařem lidské duše, nakladatelství Portál, Praha 2011, str. 112

39 VELEMÍNSKÝ, M. a kolektiv autorů, Zooterapie ve světle objektivních poznatků, nakladatelství Dona, České Budějovice 2007, str. 179

40 GALAJDOVY, L. a Z., Canisterapie: Pes lékařem lidské duše, nakladatelství Portál, Praha 2011, str. 28

3.5.3.2. Techniky pro rozvoj hrubé motoriky

Při užití této techniky slouží pes jako motivaci, který nutí k postupnému pohybu. Ať už jde o podlézání psa, přeskokování, hra na psa (sed na patách, převalování ze zad na břicho, poloha „na všech čtyřech“) nebo o přetahování o hračku.

3.5.3.3. Techniky v kombinaci s léčebnou tělesnou výchovou

Nutná přítomnost lékaře či fyzioterapeuta, kteří pro klienta vypracují speciální individuální plán.

3.5.3.4. Techniky pro rozvoj kognitivních schopností

Zapojování různých her, zpěvu či kreslení do aktivit. Psí pexeso, psí omalovánky, počítání psích drápků, čtení o psích příbězích, vhodné i zapojení cizího jazyku (vhodné u pexesa).

3.5.3.5. Techniky pro rozvoj kreativity

Součástí je tvoření dárků pro psy. Malování obrázků se psy, tvorba koláží, otisknout psí tlapky na papír, výroba psa z kaštanů nebo výroba alba se psem.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4. Metodologie

Praktická část se zabývá tím, jak je canisterapie využívána v Plzeňském kraji. Ať už jednotlivci nebo v různých zařízeních.

4.1. Cíle práce

Cílem práce je provést výzkum a zjistit, jak je veřejnost o canisterapii informována a jakou částí populace je nejvíce využívána. Výsledky výzkumu budu srovnávat a hodnotit v následujících kapitolách bakalářské práce.

4.2. Výzkumné předpoklady

Předpokládám, že informovanost by mohla být velká, jelikož nedaleko Plzně ve městě Starý Plzenec se nachází canisterapeutické sdružení Pomocné tlapy o.p.s., které dvakrát za rok pořádá canisterapeutické zkoušky, které jsou veřejnosti přístupné. A kromě Pomocných tlapek v okolí Plzně existují také Domovinka = domácí a hospicová péče, sídlící na Slovanech nebo Anitera o.p.s.

4.3. Použitá metoda

Ve výzkumu o informovanosti o canisterapii v Plzeňském kraji jsem použila metodu kvantitativního dotazníkového šetření. Metodu jsem zvolila z důvodu, že lze získat mnoho informací za relativně krátkou dobu a obsáhne jak odbornou, tak i laickou veřejnost.

Dotazník obsahuje 23 otázek, z toho je 19 otázek uzavřených s výběrem z dvou a více odpovědí a 4 otázky s otevřenými odpověďmi. Dotazník jsem nepřikládala do přílohy, jelikož v následující části, jsou všechny otázky vyhodnoceny.

Všichni respondenti byli obeznámeni, že dotazník je zcela anonymní a byli kontaktováni přes elektronickou poštu či sociální sítě. Respondenti byli moji přátelé, rodinní příslušníci, ale také jejich další známí či pracovníci sociálních a nemocničních zařízení.

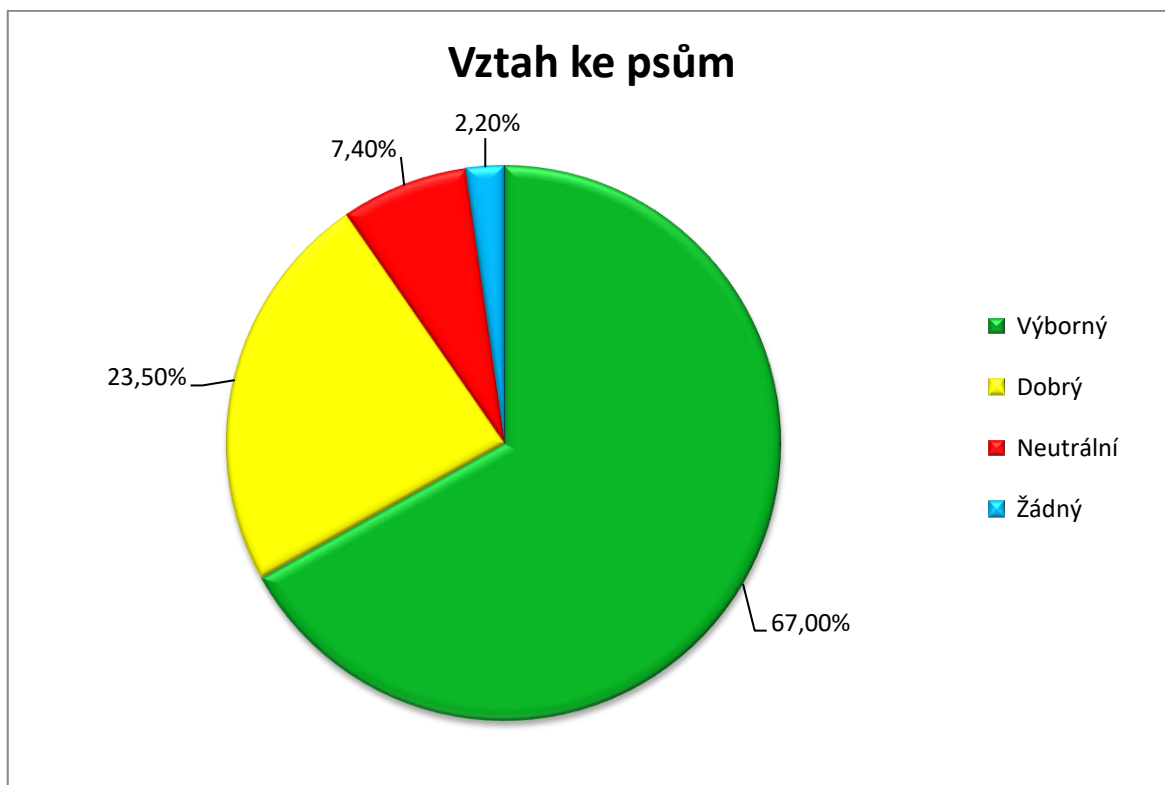
4.3. Výsledky

Dotazník byl připraven pro 300 osob z Plzeňského kraje, různého věku, pohlaví a různého vzdělání. Z celkového počtu dotazovaných se mi zpět však vrátilo jen 230 odpovědí.

V následující části bakalářské práce vyhodnotím získaná data z dotazníků. Odpovědi jsou znázorněny v barevném výsečovém grafu s legendami, které značí nabízené odpovědi. Nad grafem je napsáno zadání otázky a pod grafem komentář.

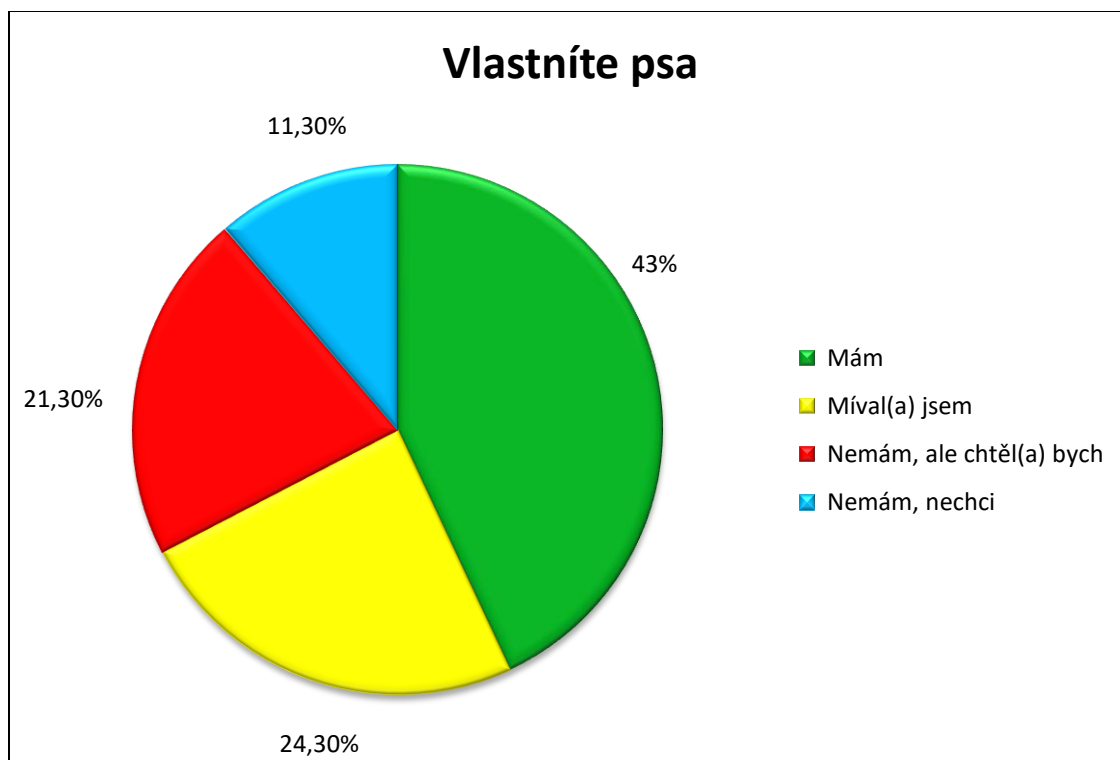
OTÁZKA Č. 1: JAKÝ JE VÁŠ VZTAH KE PSŮM?

Komentář:

Na otázku vztah ke psům vybralo nejvíce respondentů odpověď „výborný“. Konkrétně se jednalo o 67% ze všech dotazovaných (154 respondentů), další z vybraných odpovědí bylo „dobrý“, což vyplnilo 54 respondentů a odpovídá to 23,5% z grafu. Další možné odpovědi byly „neutrální“, tu zvolilo 7,4 % dotazovaných (17 respondentů) a „žádný“ tu zvolilo 2,2% dotazovaných čili 5 respondentů.

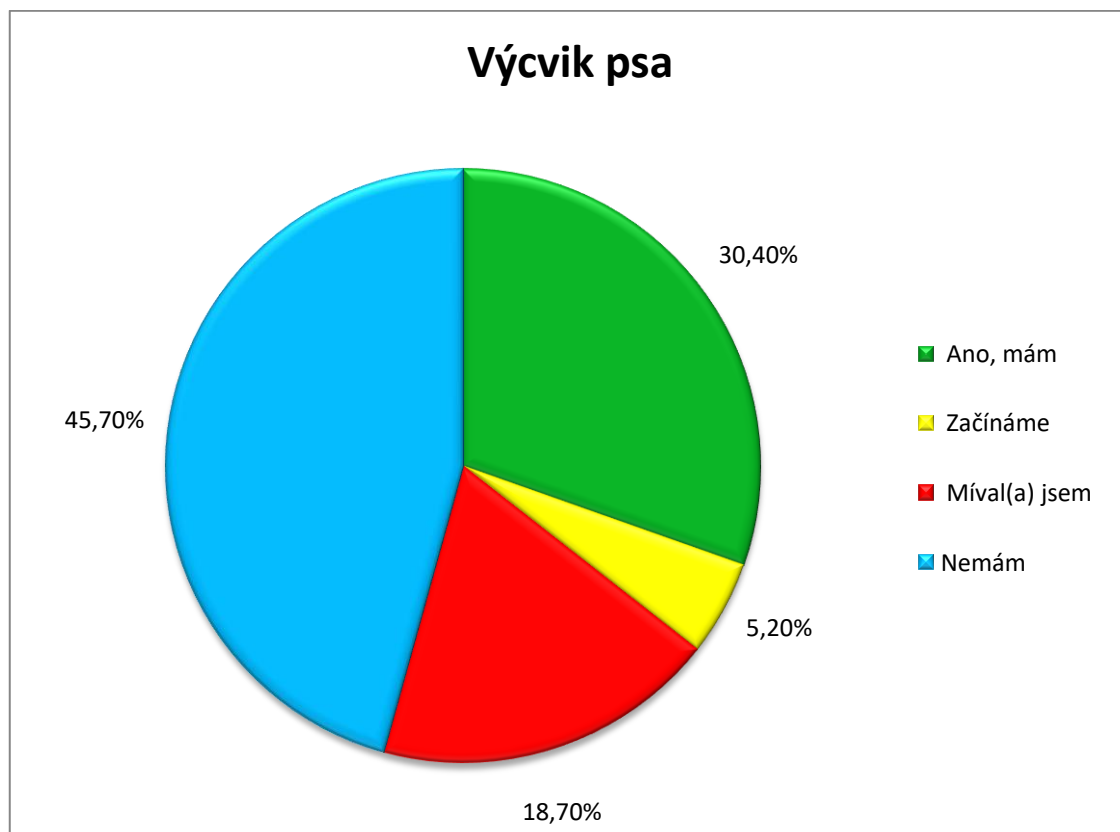
OTÁZKA Č. 2: MÁTE DOMA PSA?

Komentář:

U odpovědí si můžeme všimnout, že zájem o psy je velký, pokud sečteme odpovědi „mám“ tedy 43% (99 respondentů), „míval(a) jsem“ 24,3% (56 respondentů) a „nemám, ale chtěl(a) bych“ 21,30% (49 respondentů), dostaneme se na velké číslo 88.6%. Tedy 204 z dotázaných by si přálo mít nebo má psa.

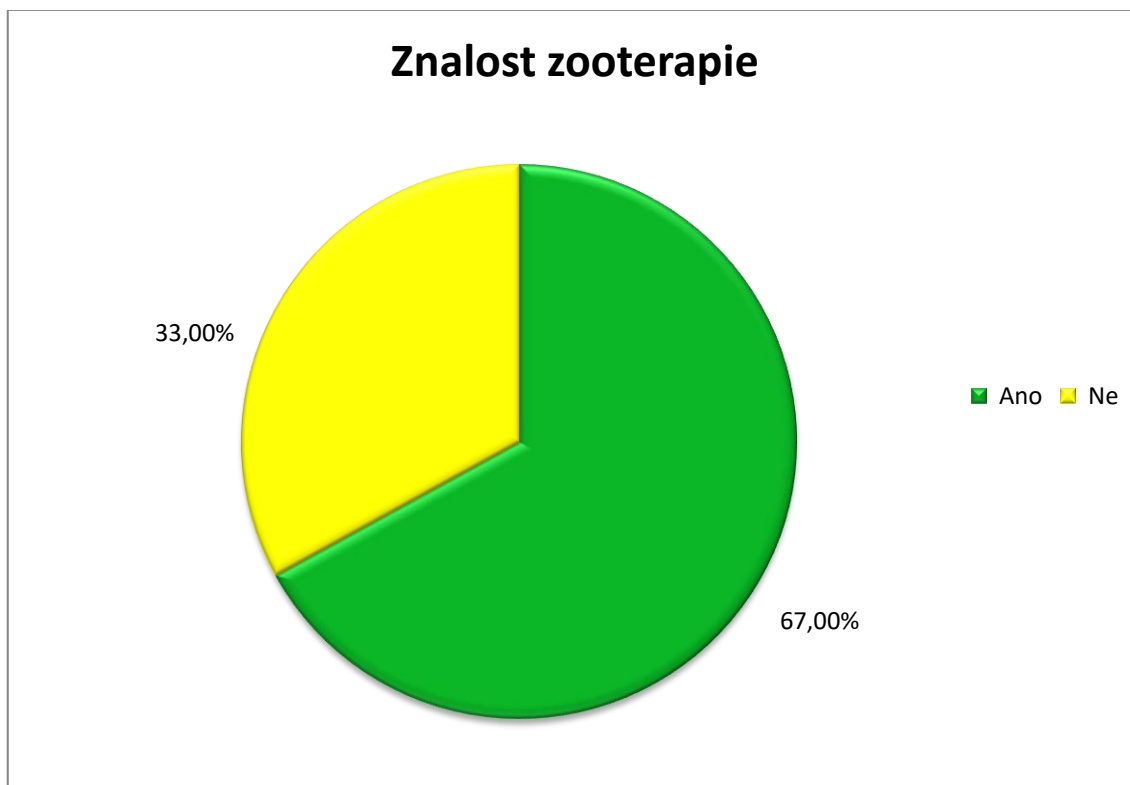
OTÁZKA Č. 3: MÁTE PSA VYCVIČENÉHO?

Komentář:

Předchozí otázkou jsme zjistili, že poměrně velké procento dotazovaných buď psa má, nebo by ho chtěla. Na otázku, je-li pes vycvičený, odpovědělo 30,4% (70 respondentů), že psa vycvičeného mají. Podle grafu to vypadá, že procento není nijak vysoké, ale když se vrátíme k otázce č. 1, tak uvidíme, že psa vlastní 99 respondentů. Můžeme si tedy všimnout, že o výcvik psů je v Plzeňském kraji zájem. Ovšem také vidíme, že jen malá část z dotazovaných se do výcviku pouští 5,2% (12 respondentů).

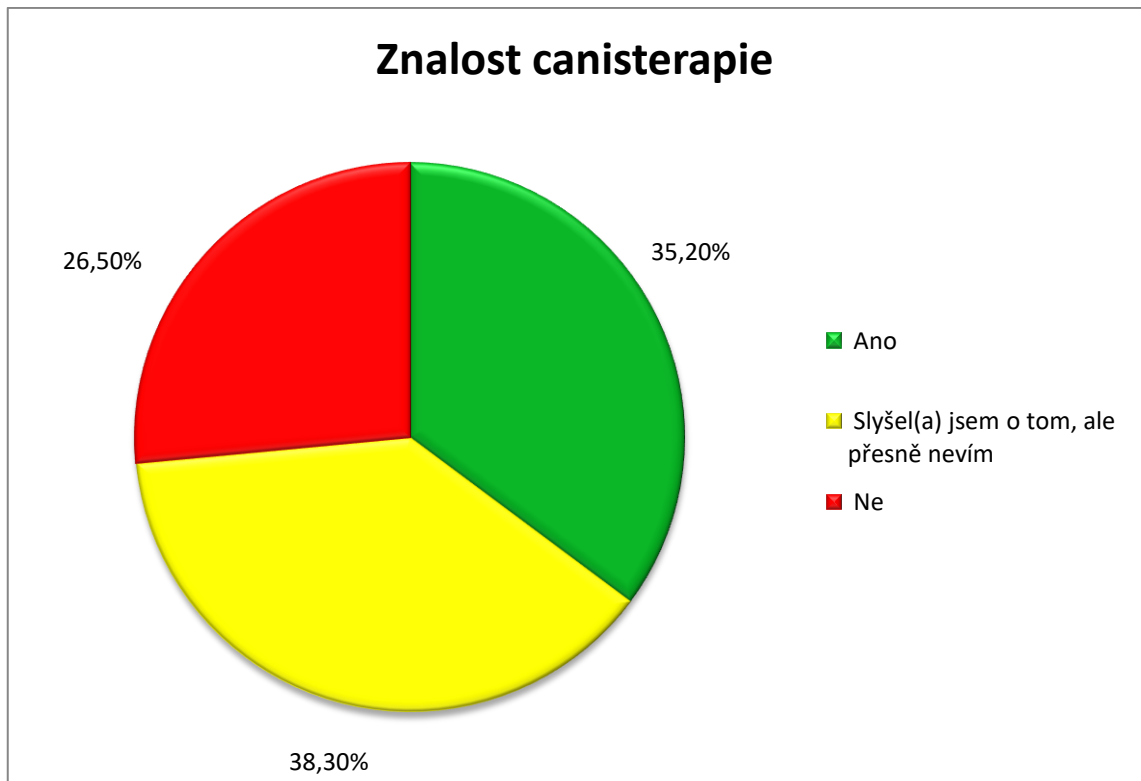
OTÁZKA Č. 4. ZNÁTE NĚJAKOU FORMU ZOOTHERAPIE – TERAPIE ZA POMOCI ZVÍŘAT?

Komentář:

Na otázku o znalosti nějaké formy zooterapie odpovědělo 67,00 % (154 respondentů) „ano“. Považuji za velmi zajímavé, že z vyplněných 154 respondentů, kteří odpověděli „ano“, bylo 70 respondentů mužského pohlaví.

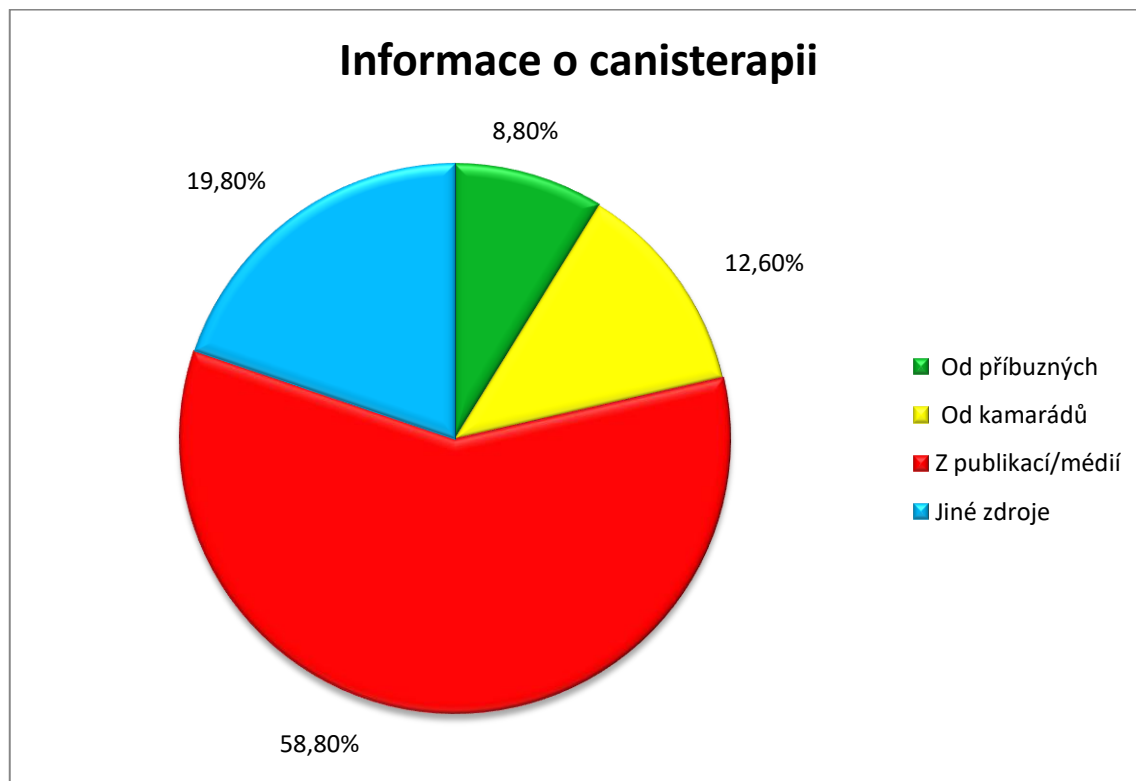
**OTÁZKA Č. 5: MÁTE PŘEDSTAVU O TOM, CO JE CANISTERAPIE –
TERAPIE ZA POMOCI PSŮ?**

Komentář:

„Máte představu o tom, co je canisterapie – léčba za pomoci psů?“ je pátou otázkou v mém dotazníku, na kterou mi odpovědělo 35,20% (81 respondentů) „ano“. 38,30% (88 respondentů) „slyšel(a) jsem o tom, ale přesně nevím“ a zbývajících 26,50% (61 respondentů) odpověděli „ne“. Pokud to porovnáme s předchozí otázkou, kde odpovědělo 76 respondentů, že neznají žádnou formu zooterapie, vidíme, že canisterapie jako taková je známější než její obecná forma zooterapie.

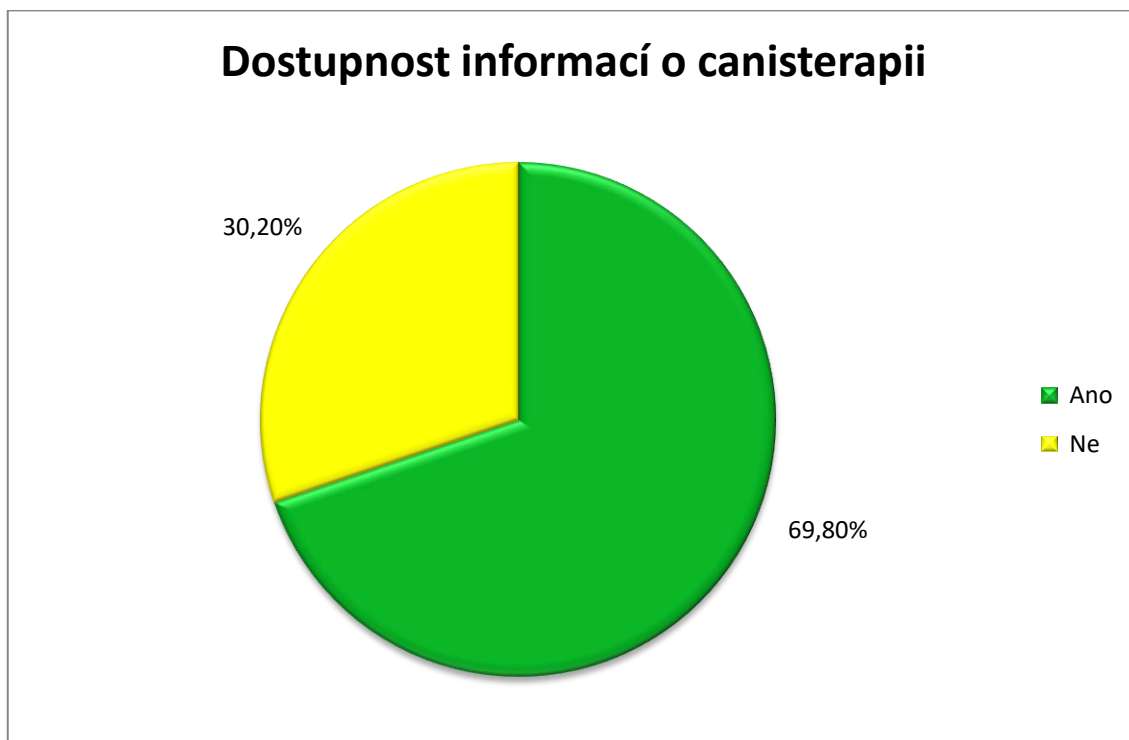
OTÁZKA Č. 6: JAK JSTE SE DOZVĚDĚLI O CANISTERAPII?

Komentář:

Po vyplnění předchozí otázky mohli respondenti, pokud canisterapii neznali, přeskočit až na otázku č.19, tím pádem se počet odpovědí redukoval na 182. Z grafu můžeme vyčíst, že větší polovina tj. 58,8% se o canisterapii dozvěděli z publikací či médií. Z toho usuzuji, že canisterapie je novým a poměrně rozebíraným tématem. Pro budoucí rozvoj canisterapie si myslím, že je dobře, že toto téma je právě médií hodně zpracováváno. 19,80% odpovědělo, že se o canisterapii dozvěděli z jiných zdrojů. Řada těchto odpovědí byla doplněna komentáři, že se s canisterapií setkali např. při praxi v nemocnicích, při výcvicích psa nebo při studiu.

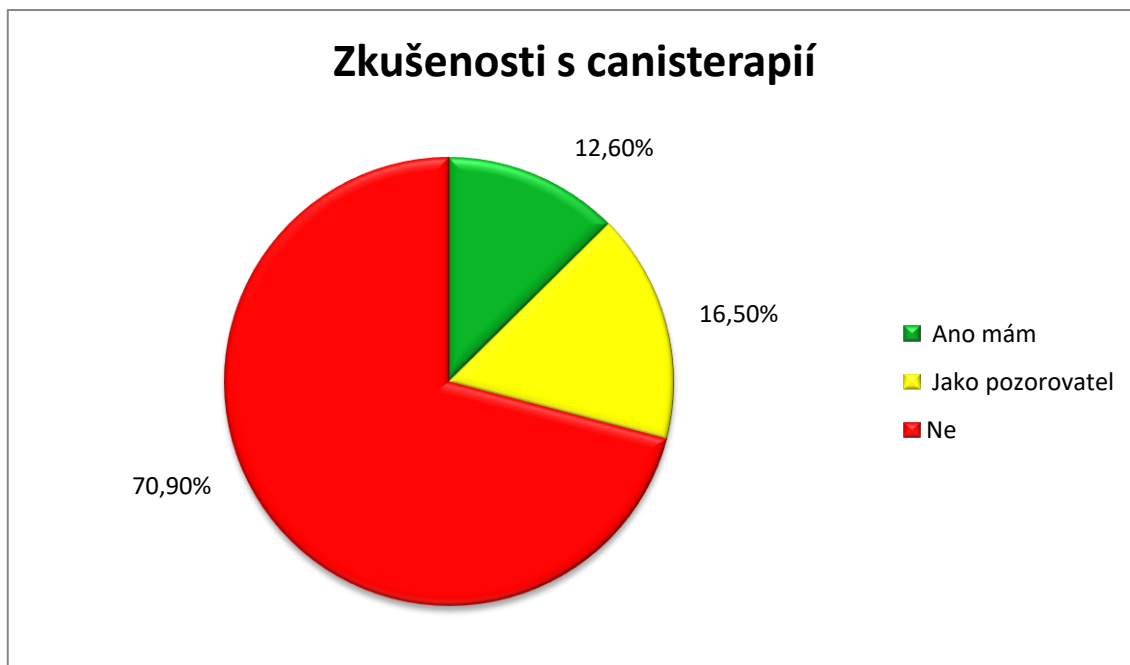
OTÁZKA Č. 7: MYSLÍTE SI, ŽE JE SNADNÉ SE K INFORMACÍM O CANISTERAPII DOSTAT?

Komentář:

Po vyhodnocení předchozí otázky víme, že canisterapie je mediálně zpracovávané téma. Proto si myslím, že většina z dotazovaných respondentů a to 69,80 % (odpovídá 127 respondentům) odpovědělo, že je snadné se k informacím o canisterpii dostat.

OTÁZKA Č. 8: MÁTE OSOBNÍ ZKUŠENOST S CANISTERAPIÍ?

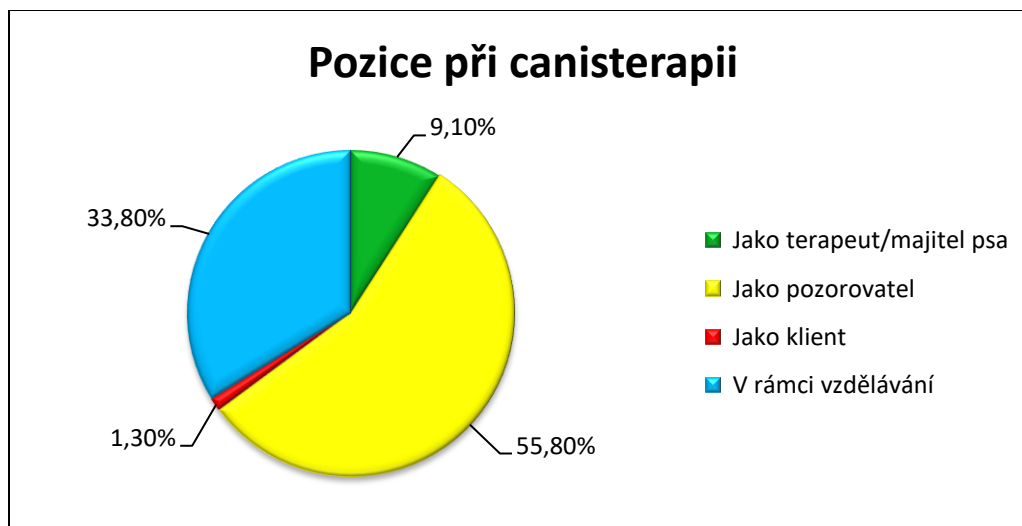

Komentář:

Na otázku, jestli mají respondenti osobní zkušenost s canisterapií, odpovědělo 129 respondentů tj. 70,90% „ne“. Tito respondenti v dotazníku dále odpovídali až na otázku č. 11. Že mají zkušenost s canisterapií „jako pozorovatel“ uvedlo 16,5% (30 respondentů) a že mají zkušenost s canisterapií odpovědělo 12,60% (26 respondentů).

OTÁZKA Č. 9: KDYŽ JSTE SE SETKAL(A) S CANISTERAPIÍ, V JAKÉ POZICI TO BYLO?

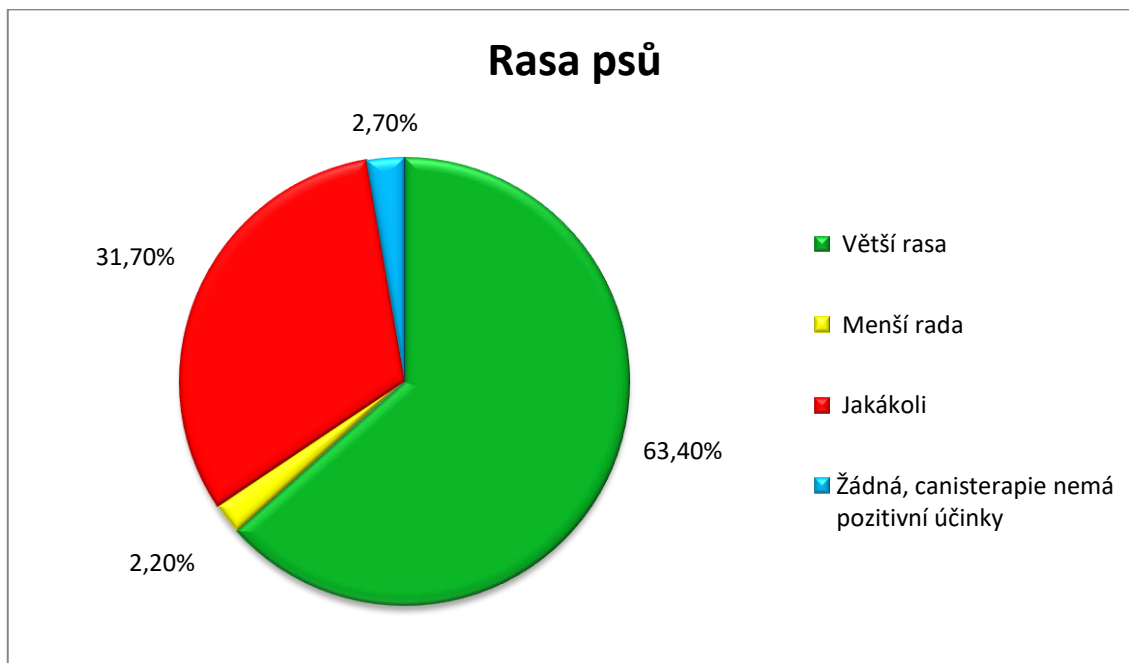
Komentář:

Nejvíce respondentů 55,80% , kteří měli nějakou zkušenost s canisterapií, se jí zúčastnili jako pozorovatelé. Další častou odpovědí bylo setkání „ v rámci vzdělávání“, kterou zvolilo 33,80%. Jako terapeuti se s canisterapií setkala 9,10% a jako klient 1,30% respondentů. V následující otázce, jsem respondenty žádala o otevřenou odpověď, kde se s canisterapií potkali.

OTÁZKA Č. 10: KDE JSTE SE S CANISTERAPIÍ SETKAL(A)?

Odpovědi respondentů	Počet respondentů
Ve škole či na praxi	20
V nemocnici (LDN, ODN, rehabilitační a fyzioterapeutické procedury), domovech seniorů či dětských domovech	13
U sebe či rodinného příslušníka (sestra ,neterž)	11
V Plzni	7
Na internetu z médií	5
U mentálně či tělesně postižených lidí	5
Na cvičáku	5
V zaměstnání	3
Jezdil jsem na canisterapeutický tábor 8 let a asistoval u výcviku asistenčních psů	1

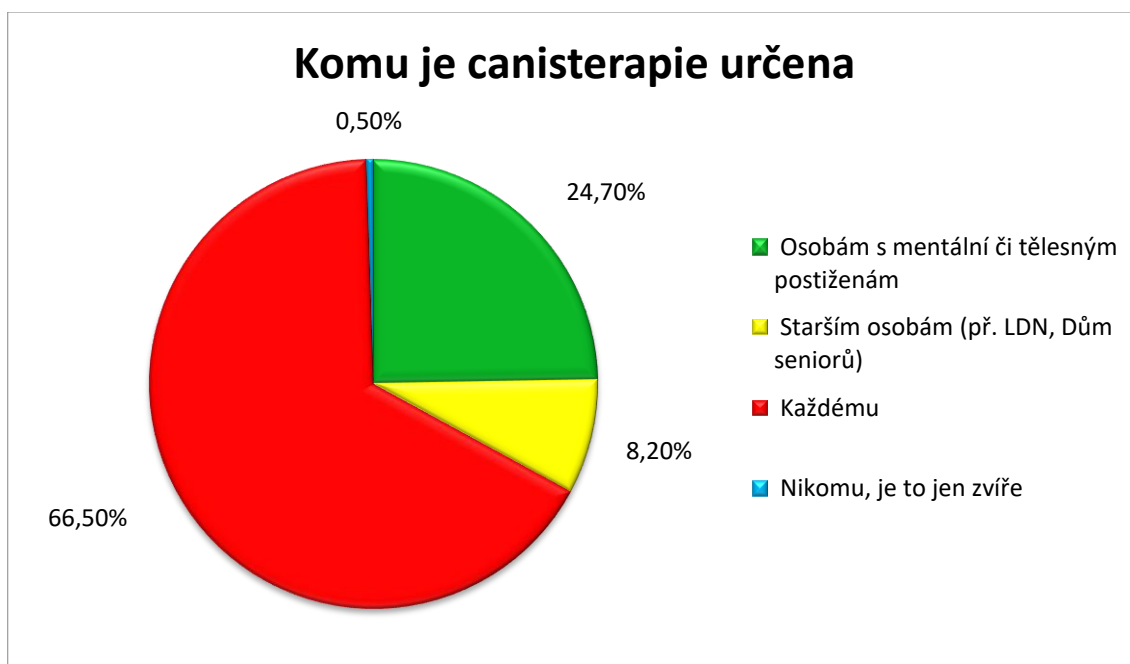
OTÁZKA Č.11: JAKÁ RASA PSA SE PODLE VÁS HODÍ NEJVÍCE?

Komentář:

Z grafu vidíme, že většina dotázaných respondentů si myslí, že pro canisterapii se hodí hlavně větší rasy psů. Myslím si, že je ovlivnila medializace asistenčních psů u lidí se zrakovým či sluchovým postižením, kdy opravdu tyto psi jsou větších ras. Naproti tomu, do domova důchodců, na LDN či ODN a nebo obecně ke starším lidem se hodí menší rasy, protože starým lidem ubývají síly a často potřebují fyzický kontakt a malý pes jim neubere tolik sil a může s nimi třeba i spát v posteli. Obecně tedy, pokud to shrnu, tak pro obecný termín canisterapie je jedno zda-li je pes větší či menší rasy. S tím se se mnou ztotožnilo 31,70% dotazovaných (58 respondentů).

OTÁZKA Č. 12: KOMU PODLE VÁS CANISTERAPIE POMÁHÁ?

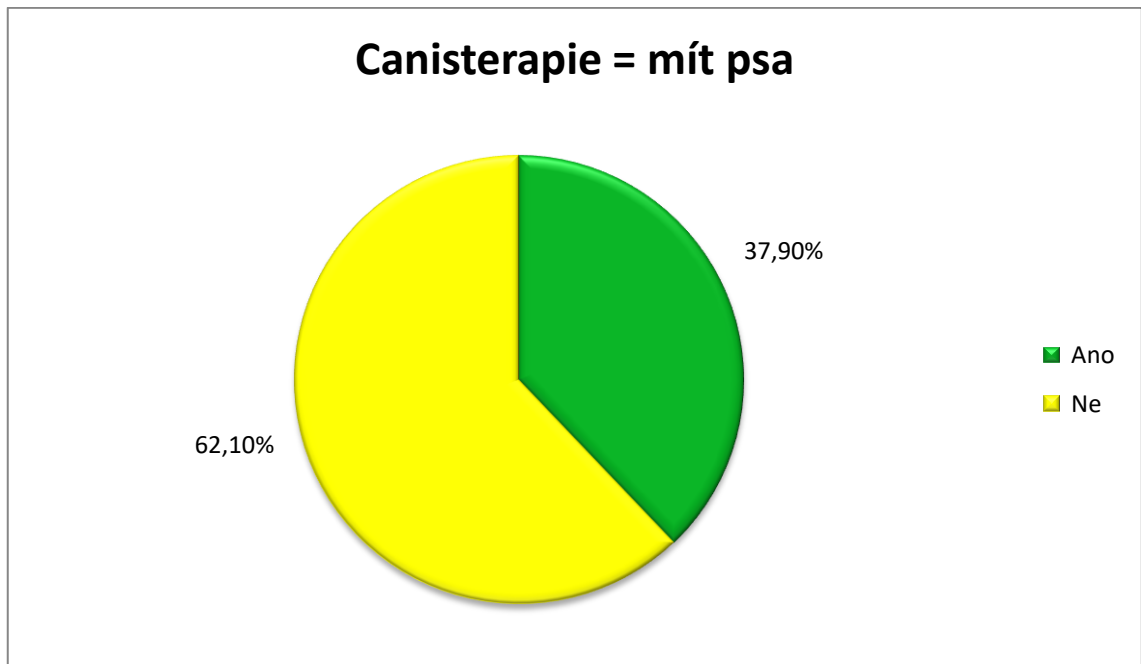
Komentář:

Jak už jsem psala k předchozí otázce, myslím si, že respondenty ovlivňuje medializace asistenčních psů u lidí se zrakovým či sluchovým postižením o starších lidech z LDN či jiných oddělení se tolik nemluví. Nicméně jsem několika respondentům sdělila informaci, že pouze to, že oni vlastní psa, o kterého se musí starat a komu dávají svoji lásku a péči, je také forma canisterapie. Většina z dotazovaných respondentů, konkrétně 121 osob vybrali odpověď, že canisterapie pomáhá „každému“. Naopak pouze jediný respondent uvedl, že nikomu nepomáhá, že pes je jen zvíře.

OTÁZKA Č. 13: PROSÍM ZDŮVODNĚTE PŘEDCHOZÍ OTÁZKU:

Odpovědi respondentů	Počet respondentů
Pes má pozitivní vliv na člověka, vyzařuje pozitivní energii	15
Podle mě pejsek pomáhá každému svou přítomností a kontaktem	11
Ať už je člověk starý, mladý, nebo nemocný, už jen přítomnost a teplo živého tvora má pozitivní účinek na psychiku. Pokud má teda dotyčný pozitivní vztah ke zvířatům	9
Přináší radost, potlačuje úzkost	9
Psi obecně uklidňují	9
Skvělý a milující společník	8
Kontakt se psem vyhovuje všem	7
Starším osobám například v lepší náladě, osobám s postižením například s motorikou či jiným pohybem	7
Pes je nejlepší přítel člověka	6
Zlepší náladu komukoli	6
Každému, kdo v to věří	6
Pes vyzařuje „ pozitivní“ energii. Může pomáhat na speciálních školách, v domově důchodců, nemocnicích apod	5
Psi jsou super	4
Pes nahradí zesnulého partnera nebo nedostatek kontaktu	2
U postižených osob pomáhá jako kamarád, tak i jako pomocník při cvičení a rehabilitaci. U starších osob zase zahání pocit samoty	2
Zvířata mají kouzlo získat si srdce lidí. Staří lidé si v něm najdou kamaráda a postižení také	2
Myslím, že postižení lidé mívají ke zvířatům dobrý vztah a hodně se na ně upínají	2
Může pomoci lidem v depresích s mentálními poruchami, ale i lidem, kteří se na odděleních LDN či v domově seniorů cítí sami	2
Canisterapii považují za výbornou léčebnou metodu	2
Nejdůležitější je vztah pacienta ke psům a na jeho samotné snaze	1
Nemám úplnou představu, ale pomoc bych si představoval například hlazením psů, kde se může zlepšit motorika atd.	1
Pomáhají otevírat dveře, nosit věci	1
Každý potřebuje pomoc!	1
Rozvíjení smyslů	1
Pes je léčitel!	1
Sama provádím canisterapii u seniorů, teď jsem prošla přes 200 vědeckých článků. Canisterapii lze využít u všech věkových skupin s různým handicapem.	1
Pouze slepým lidem	1
Pomáhají v používání svalů například u tělesně postižených (terapie na hřbetu koně)	1
Je používána i například lidem po prodělaných operacích, nemocným	1
Pacienti cítí psí energii, sáhnou si na psí srst a poznají něco nového. Dostanou se do klidu.	1

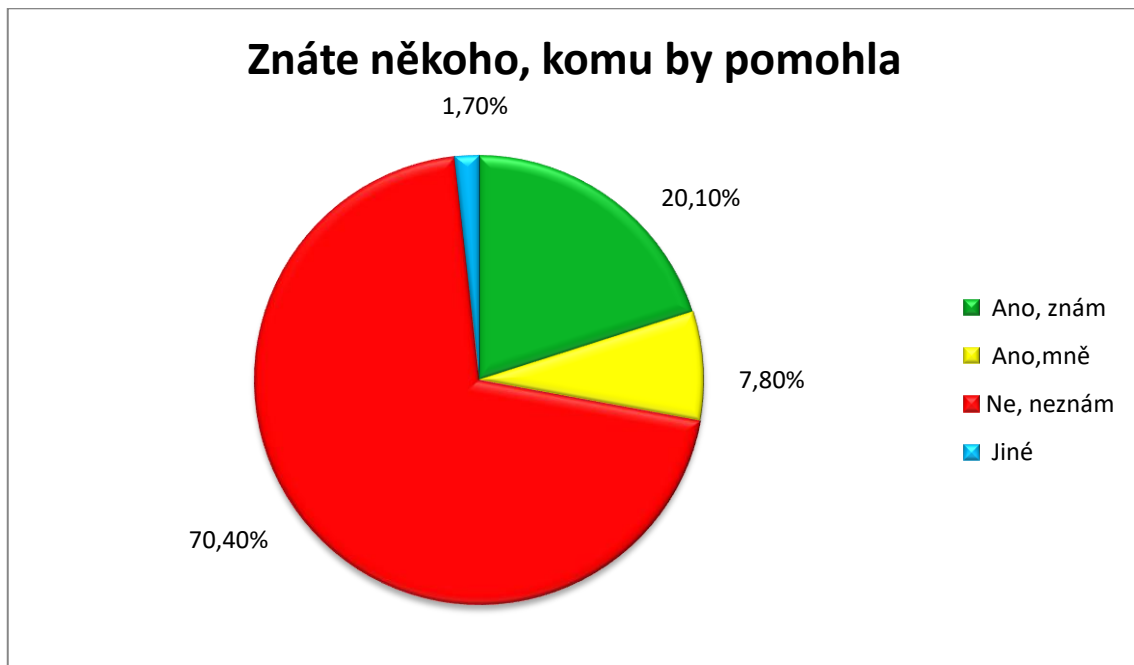
OTÁZKA Č. 14: VÍTE, ŽE POKUD PSA VLASTNÍTE, JEDNÁ SE O JEDNU Z FOREM CANISTERAPIE?

Komentář:

V předchozí otázce odpovědělo velké množství respondentů, že canisterapie je prospěšná pro všechny. Pro jakéhokoli člověka, ať už mladého, starého či zdravého, nemocného. Nedokážu si tedy přesně vysvětlit, proč při téhle otázce odpovědělo 62,10% respondentů, že neví, že canisterapie může působit i na ně. Stačí jen pořídit si psa.

OTÁZKA Č. 15: ZNÁTE NĚKOHO Z VAŠEHO OKOLÍ, KOMU BY CANISTERAPIE POMOHLA/POMÁHÁ?

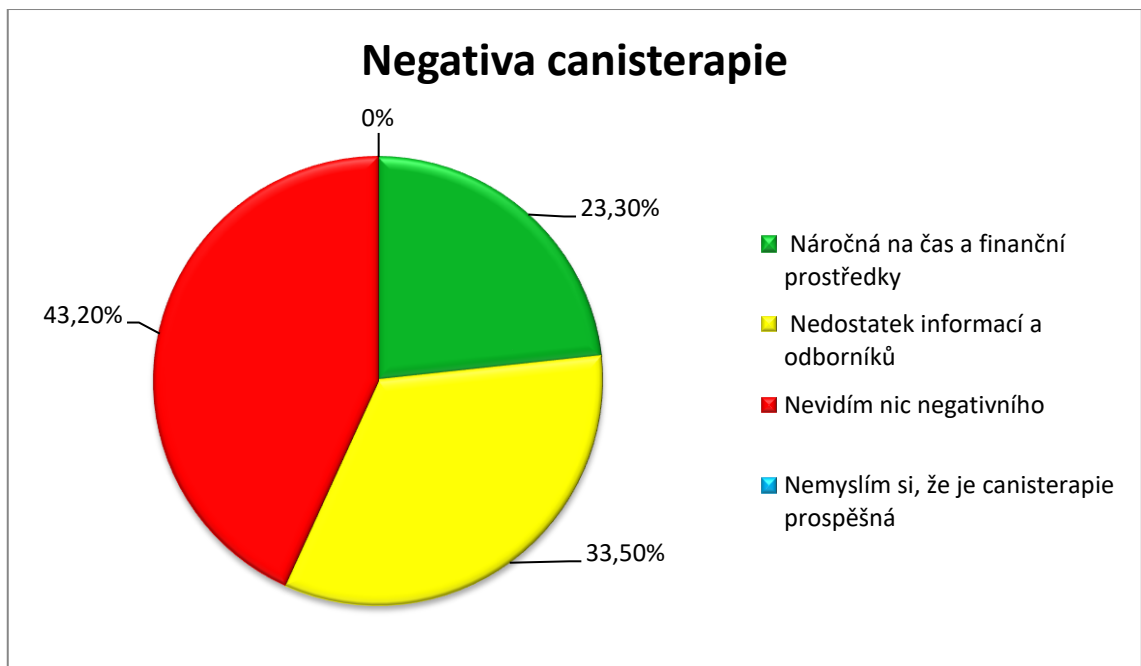
Komentář:

Na otázku „Znáte někoho, komu by canisterapie pomohla/pomáhá?“ odpovědělo 70,40% (126 respondentů) , že neznají, 20,10 % (36 respondentů) „ano, znám“ a 7,80% (14 respondentů) „ano, mně“. Odpověď „jiné“ zvolili tři respondenti a přidali k ní i odpověď, jak to mysleli. Dvě respondentky odpověděly, že se s canisterapií setkali na praxi, ale pacienta osobně neznají. A zbývající odpověď byla „ Ano, mně, i znám někoho jiného“.

OTÁZKA Č. 16: JAKÝM ZPŮSOBEM POMOHLA?

Odpovědi respondentů	Počet respondentů
Pomáhá psychicky, cítit se lépe	15
Klid, pes je kamarád	6
Radost z kontaktu a více pohybu při venčení	5
Obecně uklidňuje	5
Aby člověk nezůstal sám	4
Zlepšení zdravotního stavu normálně i po hospitalizaci	3
Bohužel nikoho takové neznám, abych mohl odpovědět	2
Koníček, pozitivní energie	2
Slepci	2
Zapojit se do hovoru, navázat kontakty	2
Canisterapie pomohla ke zklidnění a pohodové atmosféře	2
Mně osobně, když jsem byla na samém dně můj pes mi pomohl jen tím jeho pohledem, jako kdyby mi řekl...“BOJUJ! MŮŽE BÝT JEŠTĚ HŮŘ!“	2
Docházím do domova důchodců s fenkou Novofundlandské rasy. Zlepšení klientů je neuvěřitelné.	1
Když jsem na dně, ležím se svým psem a je mi fajn	1
Pomáhá našemu postiženému chlapečkovi	1
Denně mi zlepšuje náladu, těším se na něj, mohu se o někoho starat	1
Přítomnost a kontakt se psem zlepšuje náladu pacientů, využívá se polohování, olizování psa pro snížení svalového tonusu, zlepšení jemné hrubé motoriky. Dále pes pomáhá při nácvičce chůze, snižuje hladinu stresu, deprese...je toho moc	1
„Je chlupatý a ňufatý“, říká můj postižený syn	1
Rozvoj smyslů, orientace v prostoru	1
Odbourává strach ze psů a panické chování v přítomnosti psa	1
To asi nedokážu popsat, každému trochu jinak, někomu pomáhá kontakt, aby se zbavil bolesti, u klientů s mentálním postižením se mohou lépe rozvíjet motorické dovednosti atd.	1
Docházím do domova důchodců s fenkou Novofundlandské rasy. Zlepšení klientů je neuvěřitelné.	1
Děti ve zvláštní škole. Pes se nechává hladit a uklidňuje je. Zároveň se od něj učí držet směr při chůzi atd.	1
Pomáhá mně, při špatné náladě a nemocné setře, která se pak uklidní	1

OTÁZKA Č. 17: VIDÍTE NĚJAKÁ NEGATIVA?

Komentář:

Nejvíce respondentů (konkrétně 76) opovědělo „nevidím nic negativního“. Že je canisterapie náročná na čas a finanční prostředky si myslí 23,30% z dotazovaných, a že je bohužel nedostatek informací a odborníků si myslí zbývajících 33,5% (tedy 59 respondentů). Čtvrtou možnost, tedy že canisterapie není prospěšná, ne zvolil ani jeden z dotazovaných.

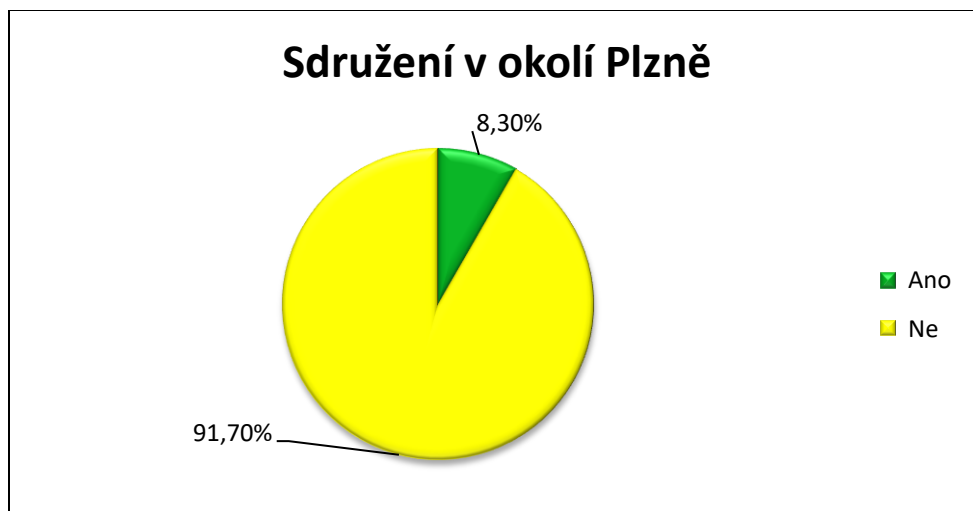
OTÁZKA Č. 18: JSTE Z PLZEŇSKÉHO KRAJE?

Komentář:

Z dotazovaných 230 respondentů, odpovědělo 209 (tedy 90,90%), že jsou z Plzeňského kraje. Zbývající 9,10 % odpovědělo, že nejsou z Plzeňského kraje, ale od mnohých jsem měla vysvětlivku pod odpovědí. Např. že se museli přestěhovat kvůli práci, ale původem jsou z Plzeňského kraje, nebo že z Plzeňského kraje nejsou, ale studují Západočeskou univerzitu, tak v Plzni jsou většinu svého času. I mezi těmito respondenty se našli tací, kteří znali canisterapeutické sdružení Pomocné tlapky o.p.s..

OTÁZKA Č. 19: VÍTE, ŽE V OKOLÍ PLZNĚ JE NĚKOLIK CANISTERAPEUTICKÝCH SDRUŽENÍ?

Komentář:

Pouze 19 respondentů z celkových 230 dotazovaných, znají nějaké canisterapeutické sdružení v okolí Plzně, popřípadě alespoň ví, že nějaké existuje, ale nepamatují si název. Zatímco zbytek, tedy 211 respondentů odpovědělo, že žádné neznají a ani neví, že nějaká taková sdružení jsou.

OTÁZKA Č. 20: JAKÉ ZNÁTE?

Odpověď respondentů	Počet respondentů
Bohužel, žádné neznám	7
Vím, že canisterapie v Plzni funguje, ale jednotlivá sdružení vyjmenovat nedokážu	4
Pomocné tlapky	2
Chrást u Plzně	2
Domovinka Slovany	1
Anitera o.p.s. – p. Burešová	1

OTÁZKA Č. 21: VÁŠ VĚK?

Komentář:

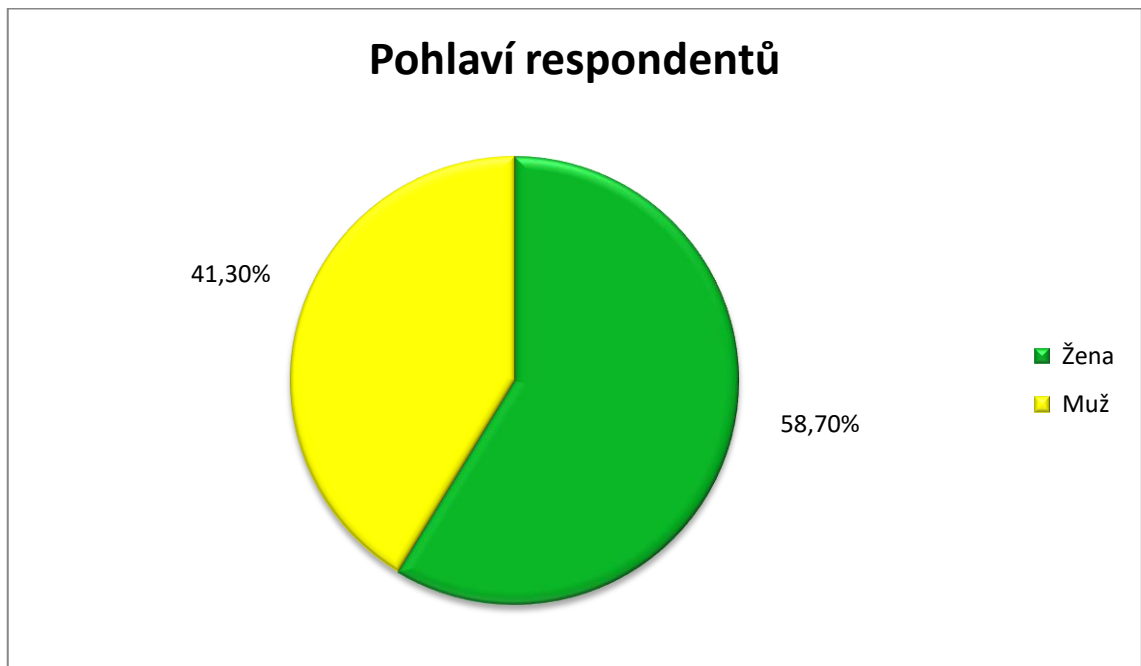
Dotazník byl formulován tak, aby ho mohli vyplňovat respondenti téměř jakéhokoli věku, což z následujících odpovědí vyplývá. Nejvíce respondentů bylo ve věkovém rozmezí 19 – 30 let. Rozesílala jsem dotazník záměrně lidem této věkové kategorie, protože si myslím, že nejčastěji tito respondenti mají chuť poznávat nové věci. Proto si myslím, že je dotazník a obecně canisterapie mohlo oslovit a motivovat k dalšímu studiu tohoto tématu.

OTÁZKA Č. 22: JAKÉ JE VAŠE NEJVYŠŠÍ DOSAŽENÉ VZDĚLÁNÍ?

Komentář:

Nejvyšší dosažené vzdělání u 12,60 % (29 respondentů) je základní vzdělání, u 7,80 % (18 respondentů) je střední vzdělání bez maturitní zkoušky. U více než poloviny tedy 55,20 % je střední vzdělání s maturitní zkouškou a 24,30 % (56 respondentů) má vystudovanou vysokou školu. Myslím si, že i po stránce odbornosti, byl můj dotazník vyplněn všemi kategoriemi.

OTÁZKA Č. 23: VAŠE POHLAVÍ?

Komentář:

Záměrně jsem u poslední otázky uvedla graf, protože k mému údivu se na vyplnění podílelo 95 mužů a 135 žen. Když jsem byla u p. Mgr. Štercliové (Pomocné tlapky o.p.s.), sama říkala, že většinou se canisterapie účastní ženy a proto jsem opravdu překvapená z takového zájmu i z řad mužů.

5. Diskuze

Za výběr tématu Canisterapie musím poděkovat paní doktorce z Jindřichova Hradce, která si nepřála být uveřejněna v bakalářské práci. Při konzultaci, mi popsala, jak funguje Canisterapie v Jindřichově Hradci na oddělení LDN. Popsala mi stav u jednoho z pacientů a já jsem měla možnost nahlížet a sama canisterapii provádět. Dále jsme společně pozorovali obrovské zlepšení zdravotního a psychického stavu 91 letého pacienta.

Hlavní část mé práce se však odehrávala v Plzni a měla být spojena se společností Pomocné tlapy, díky které bylo možné vidět veškerou jejich pracovní náplň a zkusit si teorii v praxi. Bohužel teorii v praxi jsem si vyzkoušet nemohla, protože můj pes mě v září 2017 opustil. Pomocné tlapy na jaře a na podzim pořádají canisterapeutické kurzy, kterých se mohou účastnit i obyčejní lidé se svým psem, pozitivní energií a chutí dále pomáhat. Tato spolupráce mi v této práci přinesla mnoho informací, které se dají dále využívat. Spolupráci s Pomocnými tlapkami bych hodnotila na výbornou, přestože jsem se kurzů nemohla zúčastnit, hned jak opět budu mít psa a trochu povyroste, budu se chtít této problematice nadále věnovat.

Můj výzkum, který byl prováděn formou dotazníkového šetření. Myslím si, že se podařilo oslovit respondenty všech věkových kategorií i všechny kategorie dosaženého vzdělání. Velmi překvapující ovšem byl fakt, že i počet respondentů obou pohlaví byl relativně vyrovnaný. Odpovědělo mi 95 mužů a 135 žen. Překvapuje mě to z toho důvodů, že já osobně jsem se dostala do kontaktu pouze s ženami, které se canisterapií zabývaly, proto jsem nabyla dojmu, že se muži o tuto problematiku tolik nezajímají. Dalším zajímavým poznatkem bylo, že i když Plzeň tak i její okolí nabízí velké množství cvičebních hřišť pro psy či možnosti rozšířit si vzdělání o právě canisterapeutické kurzy, moc respondentů se to nedotýká. Mají svého psa a jsou spokojeni. Řada z nich odpověděla, že pes jim duševně moc pomáhá a až záhy v průběhu dotazníku zjistili, že i to je forma canisterapie.

Dále dotazníkovým šetřením bylo prokázáno, že canisterapie je dnes poměrně medializovaným tématem, ale ne u všech potřebných kategorií. Medializovaní jsou hlavně pacienti např. se zrakovým postižením, proto většina respondentů (63,40%) nabývá dojmu, že při ní jsou potřeba větší rasy psů, nebo že canisterapie pomáhá zejména tělesně postiženým. Starší pacienti či zdraví lidé se dostávají úplně do pozadí, protože to pro média není dostatečně zajímavým tématem. Záměrně jsem zde vytyčila média, protože mi v dotazníku odpověděla většina respondentů – 58,80%, že se o canisterapii dozvěděli touto formou.

Například v Olomouckém kraji je canisterapie poměrně hojně využívána právě v sociálních zařízeních všech věkových skupin. Klienty finančně nikterak nezatěžuje, protože probíhá přímo v areálu zařízení. Naopak nemocnice či hospicová centra canisterapii téměř nevyužívají.⁴¹ Oproti tomu v Plzeňském kraji je canisterapie praktikována téměř ve všech těchto zařízeních a já věřím tomu, že by byla mnohem více, kdyby byl dostatek odborného personálu. Kord když sdružení Pomocné tlapy o.p.s. tuto možnost nabízejí hned dvakrát do roka. Doufám, že můj dotazník v mnohých respondentech vyvolal zájem o canisterapii, protože mnoho mladých lidí z Plzně vlastní psa, konkrétně 43%, mají i tušení kde a jak canisterapie pomáhá, ale nemají nebo nechtějí mít psa vycvičeného, což odpovědělo 45,7%. Ti co psa vycvičeného mají už ve výcviku dále nepokračují 30,4% a začíná jen velmi nepatrně procento a to 5,2%.

---

41 Zdroj: POSPÍŠILOVÁ Jana, Canisterapie v Olomouckém kraji. Olomouc 2012. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra antropologie a zdravotvědy, 40 str., 2012-03-21.

6. Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit stav informovanosti v Plzeňském kraji o canisterapii.

Teoretická část obsahovala obecné seznámení s canisterapií. S její historií, organizacemi, které se canisterapií zabývají, metodami, formami a technikami. Jaké posty při canisterapii jsou a komu je určena.

Praktická část byla zaměřena na výzkum informovanosti. Výzkum byl prováděn formou dotazníkového šetření a byl elektronicky rozeslán.

V praktické části jsem zjistila, že informovanost o canisterapii je relativně velká, ovšem spíše po stránce toho, že sami respondenti vlastnili psa. Ovšem obecně canisterapie je v Plzni poměrně na vzestupu, je využívána jak sociálními tak zdravotními zařízeními. Mezi dotazovanými bylo několik respondentů, kteří z Plzeňského kraje nejsou. Buď studují Západočeskou univerzitu anebo odešli „za prací“, pro mě velkým překvapením bylo, že i oni věděli o fungování canisterapie v Plzni, dokonce i jeden respondent prošel canisterapeutickým kursem a nyní ji praktikuje v úplně jiném kraji, konkrétně Jihočeském. Ovšem lidí, kteří by se jí chtěli zabývat není tolik, kolik by bylo potřeba.

7. Seznam použitých zdrojů

GALAJDOVÁ, Lenka a Zdenka GALAJDOVÁ. Canisterapie: pes lékařem lidské duše. 1. vyd. Praha: Portál, 2011, 167 s. ISBN 978-80-7367-879-1.

CHAMUTYOVÁ, K., Kanisterapia ako jedna z možností doplňujúcich komplexný rehabilitačný program u pacientov s detskou mozgovou obrnou, čas. Rehabilitácia, vol. 45, no. 4, 2008, str. 242

KARÁSKOVÁ, V., Pes a dítě s mentálním postižením. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004. ISBN 80 – 244 – 0953 – 4

NERANDŽIČ, Zoran. Animoterapie, aneb, Jak nás zvířata léčí: praktický průvodce pro veřejnost, pedagogy i pracovníky zdravotnických zařízení a sociálních ústavů. 1. vyd. Praha: Albatros, 2006, 159 s. ISBN 80-00-01809-8.

SVOBODA, Miroslav, SENIOR, David, F., DOUBEK, Jaroslav, KLIMEŠ, Jiří. Nemoci psa a kočky. 1.vyd. 1014 s. Brno: Česká asociace veterinárních lékařů malých zvířat, 2000. ISBN 80-902595-2-9

VELEMÍNSKÝ, Miloš. Zooterapie ve světle objektivních poznatků. 1. vyd. České Budějovice: Dona, 2007, 335 s. ISBN 978-80-7322-109-6.

Elektronické zdroje:

www.iahaio.org

www.pomocnetlapky.cz

8. Seznam příloh

Příloha č.1: Základní minima pro uchazeče o post canisassistenty/canisterapeuta

Příloha č.2: Tabulka osvědčených možností poloh při polohování

Příloha č.3: Canisterapeutický výcvik – okruhy k závěrečné zkoušce canisterapie a etologie psa

Příloha č.4: Plakát Pomocných tlapek – pozvánka na přednášku a ukázkou práce

Příloha č. 1: Základní minima pro uchazeče o post canisassistenty/canisterapeuta.⁴²

Č.	POZADAVEK	DŮVOD	KONTROLA POZADAVKU
1.	starší osmnácti let	Osoba musí být trestně zodpovědná.	kontrola občanského průkazu
2.	Bezúhonnost	Osoba musí být bezúhonná neboť bude v kontaktu s klienty sociálních, školských a zdravotních zařízení mimo jiné v roli autority.	vypis z rejstříku trestů nebo podepsané čestné prohlášení žadatele
3.	ukončené vzdělání vyšší než základní (SOU, SS)	Osoba musí mít ukončené vzdělání vyšší než základní, aby splnila podmínky pro možnost vstupu na pracoviště sociálních, školských a zdravotních zařízení.	předložena kopie vysvědčení nebo předložený životopis zakončený větou "Čestně prohlašuji, že mnou výše uvedené údaje jsou úplné a zcela pravdivé."
4.	praxe v kynologii (např. majitel psa staršího tří let ve vlastní péči od štěněte, chovatel, působení v ZKO, výstavy, praxe v útulku nebo výchovném středisku, apod.)	Osoba musí mít alespoň minimální praxi v oboru kynologie a to alespoň formou přímého držení psa a praxi v jeho výchově a péči o něj po dobu minimálně tří let, což zaručuje zkušenost s vývojem psa od štěněte přes dorost a pubertu po dospělého jedince.	Pohovor a předložený životopis (příp. očkovací průkaz psa, výstavní posudky, platební doklady za členství v ZKO, potvrzení o brigádě v útulku, potvrzení o dobrovolnictví v útulku, fotografie štěněte a rostoucího psa ve vlastnictví, certifikát o registraci chovatelské stanice, apod.)
5.	pozitivní vztah k lidem, povědomí o základech první pomoci	-	pohovor a předložený životopis zakončený větou "Čestně prohlašuji, že mnou výše uvedené údaje jsou úplné a zcela pravdivé."
6.	znalost etického kodexu canisterapeutického týmu a jeho plná akceptace - souhlas s ním	-	pohovor a podepsané prohlášení o akceptaci Etického kodexu canisterapeutického týmu

Příloha č.2: Tabulka osvědčených možností poloh při polohování

pozice	2 – 3 psi	pomůcky	1 pes
Na zádech, pes pod dolními končetinami (DK)	1. pes pod DK, 2. pes po boku, druhý bok fixován podkouvou	Polštář Podkova	Pes pod DK, klient sedí, tělo opřeno o terapeuta, nebo leží v podkouvě
Na zádech psi po stranách	1. pes po pravém boku, 2. pes po levém boku, event. 3. pes pod DK; HK – podél těla, nebo kolem krku psa	Polštář Valec pod DK Podkova	Pes po jednom boku, druhý bok fixován podkouvou
Na boku	1. pes z čelní strany (hrudník, břicho), 2. pes záďová strana, nebo zadní strana DK (podkolenní jamky), pokud je 3. pes – možno na obě místa; HK možno pokrýt a dát přes psa	Polštář Valec mezi DK Podkova	Pes buď z čelní či záďové strany, zbyvajících stran dopolohována podkouvou
Vkleče	Klient klečí na patách, obličej a HK položeny na 1. psa, 2. pes může olizovat HK a obličej		Klient klečí na patách, obličej a HK položeny na psa
Na břiše	Klient leží na břiše či mírně do boku, obličej položený na hrudníku psa		Klient leží na břiše či mírně do boku, obličej položený na hrudníku psa

Canisterapeutický výcvik

Okruhy k závěrečné zkoušce - CANISTERAPIE A ETOLOGIE PSA

---

1. Historický vývoj canisterapie, náležitosti smlouvy o canisterapeutické činnosti.
2. Techniky canisterapie – polohován, mokré techniky, vývojové fáze psa.
3. Příprava psa na canisterapeutické zkoušky, metody canisterapie.
4. Standardy kvality služeb, pro koho platí, etogram psa.
5. Zásady canisterapie, co znamená welfare psa.
6. Definujte etologii, její historii, cíle supervize.
7. Formy canisterapie, druhy zooterapie a jejich využití.
8. Fundraising a jeho hlavní zásady, pes a jeho příbuzní, vliv domestikace.
9. Canisterapeutický tým, přínos canisterapie pro klienta.
10. Možnosti uplatnění canisterapie v rámci MPSV, vrozené chování a typy.
11. Možnosti uplatnění canisterapie v rámci MZ, výchova psa na canisterapii.
12. Možnosti uplatnění canisterapie v rámci MŠMT, kdo tvoří canisterapeutický tým a co je jeho cílem.
13. Formy supervize a dokumentace v ní, naučené chování a typy učení.
14. Cíle v oblasti edukace při aplikaci canisterapie, výběr psa pro canisterapii.
15. Legislativa při canisterapii, pes v lidské společnosti, komunikace s člověkem, hierarchie, smečka.
16. Senior a pes, zakladatelé etologie, jejich přínos a význam.
17. Podmínky canisterapie v domácím prostředí, obecně prospěšná společnost.
18. Fáze canisterapie, průběh polohování.
19. Evropské fondy, dítě a pes.
20. Základní terminologie v canisterapii, zdravotní problematika psa.

Příloha č.4: Plakát Pomocných tlapek – pozvánka na přednášku a ukázkou práce

Všechny kolegy, spolužáky, kamarády a odborné asistenty

Srdečně zveme na

Přednášku a ukázkou práce

Pomocných tlapek
- canisterapie

Pomocné tlapy o.p.s. se zabývají výchovou asistenčních psů pro zdravotně postižené a canisterapií.

Kdy: 8. listopadu (út) 2011, 8:00
Kde: FPE - Klatovská, malá tělocvična

Vyhovění psa 2011

Těšíme se na Vás!!!